ต้นฉบับ

สบับสมบูรณ์
(ตามมติ ครั้งที่ 6 / 2568 เมื่อวันที่ 22 ก.ค. 256
ลงชื่อประธาน/กรรมการฯ
25 ก.ค. 2568
(นางอรพิน สุนทรสงห์ทอง)

คู่มือปฏิบัติงาน
เรื่อง แนวทางการปฏิบัติงานด้านซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาด ภายในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

โดยวิธีปกติ

ของ

นางสาวอัญชลี สงกรุง
ตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไป ระดับปฏิบัติการ
(ตำแหน่งเลขที่ พวช. 10452)
สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล
คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล
มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

นักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการ
(ตำแหน่งเลขที่ พวช. 10452)
สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล
คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล
มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

คู่มือปฏิบัติงาน

เรื่อง แนวทางการปฏิบัติงานด้านซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาด ภายในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

โดยวิธีปกติ

ของ

นางสาวอัญชลี สงกรุง

ตำแหน่งนักจัดการงานทั่วไป ระดับปฏิบัติการ

(ตำแหน่งเลขที่ พวช. 10452)

สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล

คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

นักจัดการงานทั่วไป ระดับชำนาญการ

(ตำแหน่งเลขที่ พวช. 10452)

สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล

คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช

คำนำ

แนวทางการปฏิบัติงานซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาดภายในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล งานบริการผ้า สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล ผู้ขอรับการประเมินจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของบุคลากรรวมไปถึงนักศึกษามหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชที่เข้ามาศึกษาดูงานเกิดความเข้าใจในการปฏิบัติงานในงานบริการผ้าเพิ่มขึ้น โดยมีวิธีการและขั้นตอนดำเนินการได้อย่างละเอียดครบถ้วน

แนวทางการปฏิบัติงานซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาดภายในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลเล่มนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามที่ผู้ขอรับการประเมินจัดทำเป็นไปได้ด้วยความเรียบร้อย ผู้ขอรับการประเมินขอบคุณหัวหน้าสำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล ที่เปิดโอกาสให้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานได้จริง ซึ่งหวังว่าเนื้อหาแนวทางการปฏิบัติงานที่ได้จัดทำขึ้นนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน และผู้ร่วมปฏิบัติงานให้เกิดความเข้าใจถึงแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างละเอียดครบถ้วนรวมทั้งได้มีการปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา

นางสาวอัญชลี สงกรุง
ผู้ขอรับการประเมิน

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ประวัติความเป็นมา 1

1.2 วัตถุประสงค์ 2

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 3

1.4 ขอบเขตของคู่มือปฏิบัติงาน 3

1.5 คำจำกัดความ 3

บทที่ 2 ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.1 ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ 4

2.2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ 5

2.3 โครงสร้างส่วนงาน 6

2.4 โครงสร้างหน่วยงาน 7

บทที่ 3 เทคนิคหรือแนวทางการปฏิบัติงาน พร้อมยกตัวอย่างในกรณีศึกษา

3.1 หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน 8

3.2 ผังขั้นตอนซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาด 9

3.3 ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน 10

3.4 ตัวอย่างกรณีศึกษา 26

3.5 สิ่งที่ควรคำนึงในการปฏิบัติงาน 26

บทที่ 4 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข

บทที่ 5 ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

- การใช้เคมีภัณฑ์สำหรับซักผ้า
- เครื่องแต่งกายก่อนปฏิบัติงานกับสารเคมี

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ประวัติความเป็นมา

คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช มีโครงสร้างองค์กรประกอบด้วย โรงพยาบาลวชิรพยาบาล กลุ่มภารกิจการศึกษา กลุ่มภารกิจสนับสนุน ซึ่งงานบริการผ้าเป็นหน่วยงานย่อยขึ้นกับสำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล อยู่ในส่วนของโรงพยาบาลวชิรพยาบาล การซัก อบ รีด และจ่ายผ้าของโรงพยาบาลเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการให้บริการทางการแพทย์ และการควบคุมการติดเชื้อภายในโรงพยาบาล เนื่องจากผ้าที่ใช้ในโรงพยาบาล เช่น ชุดผู้ป่วย ผ้าปูเตียง ผ้าเช็ดตัว ผ้าห่อในห้องผ่าตัด และเครื่องแต่งกายของบุคลากรทางการแพทย์ เป็นต้น ล้วนมีโอกาสปนเปื้อนเชื้อโรคที่เป็นอันตราย หากไม่มีแนวทางการซักอบรีด และจ่ายผ้าที่ถูกต้องและได้มาตรฐาน อาจมีผลให้เชื้อโรคแพร่กระจาย ส่งผลต่อสุขภาพของผู้ป่วย บุคลากรทางการแพทย์ และประชาชนที่เข้ามาใช้บริการ

ภารกิจของงานบริการผ้า ซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า ห่อผ้าสำหรับงานผ่าตัด ให้บริการผ้าจัดงานต่าง ๆ รวมไปถึงผ้าที่ใช้ในการเรียนการสอน บริหารจัดการผ้าที่ใช้ในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล และมหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชให้มีผ้าเพียงพอ พร้อมใช้งาน ตลอดจนเป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้กับนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 4 และภาควิชาเวชศาสตร์เขตเมือง และนักศึกษาหลักสูตรอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานพยาบาล คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ งานบริการผ้าซึ่งในปีปัจจุบันให้บริการผ้าดังนี้

ประเภทผ้า	น้ำหนัก (กก.)	
	เฉลี่ยต่อวัน	เฉลี่ยต่อเดือน
ผ้าเปื้อนติดเชื้อ	4,000	120,000
ผ้าเปื้อนทั่วไป	1,600	48,000
รวม	**5,600**	**168,000**

ผ้าเปื้อนที่ส่งมาซักมีหลากหลายประเภททำให้มีขั้นตอนในการซักและการพับที่ต่างกัน และปัจจุบันอัตราผู้ป่วยที่มาใช้บริการภายในโรงพยาบาลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ปริมาณผ้าเปื้อนที่ส่งมาซักมีปริมาณเพิ่มขึ้น ดังตารางเปรียบเทียบการบริการซักผ้า

ตารางเปรียบเทียบการบริการซักผ้าเปื้อนตั้งแต่ปีงบประมาณ 2565 - 2567

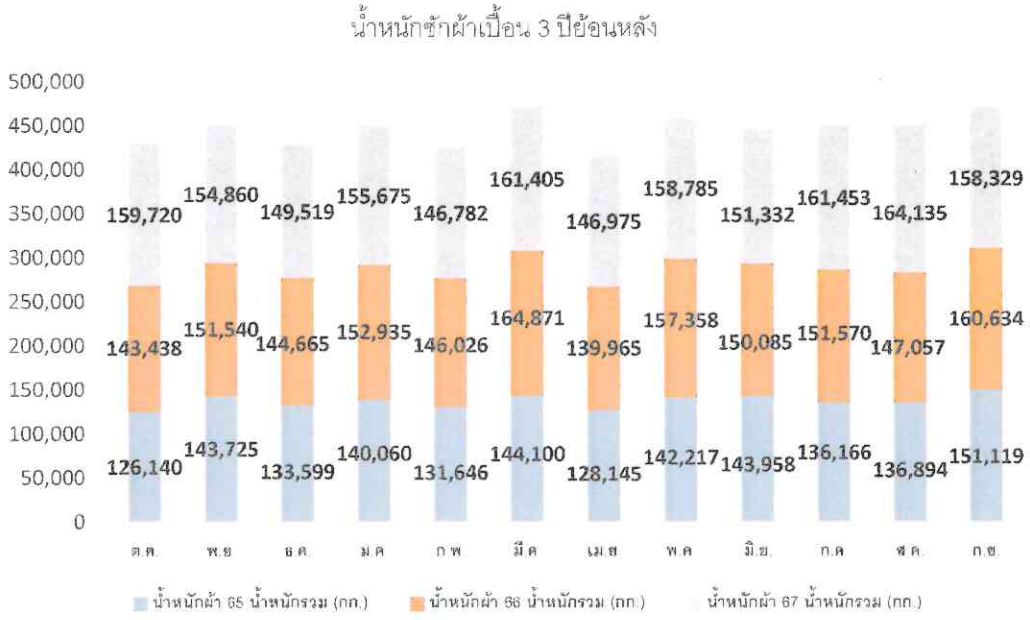

ดังนั้น โรงพยาบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาดให้เป็นระบบมีมาตรฐานและปลอดภัย เพื่อควบคุมความสะอาด ลดการเปื้อนและป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค รวมทั้งทีมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการผ้าเปื้อนของโรงพยาบาล

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานด้านซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาดภายในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาตร์วชิรพยาบาล

1.2.2 เพื่อควบคุมคุณภาพผ้าสะอาดที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน

1.2.3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการผ้าสะอาดสามารถรองรับความต้องการภายในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลได้

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 สร้างความมั่นใจให้กับผู้ป่วย บุคลากรทางการแพทย์และผู้ที่มาใช้บริการ

1.3.2 บุคลากรเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีแนวทางที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติงานแทนกันได้ โดยยึดคู่มือปฏิบัติงานแนวทางการซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาด

1.3.3 ลดความผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน

1.4 ขอบเขตของคู่มือการปฏิบัติงาน

แนวทางการปฏิบัติงานด้านซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาดภายในโรงพยาบาลวชิรพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มีเนื้อหาครอบคลุมทุกขั้นตอนตั้งแต่การรับผ้าเปื้อน การคัดแยกผ้าก่อนการซัก กระบวนการซักที่ได้มาตรฐาน การอบผ้า การรีดผ้า การจัดเก็บ และการจ่ายผ้า ซึ่งในแต่ละขั้นตอนจะอธิบายการปฏิบัติอย่างชัดเจนเพื่อใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรในการปฏิบัติงานงานบริการผ้า

1.5 คำจำกัดความ

ผ้าเปื้อนทั่วไป หมายถึง ผ้าที่เปื้อนเหงื่อ อาหาร คราบสกปรกทั่วไปที่ไม่ใช้กับผู้ป่วยเชื้อดื้อยา/ผู้ป่วยให้ยาเคมีบำบัด ใส่ถุงผ้าดิบ

ผ้าเปื้อนติดเชื้อ หมายถึง ผ้าที่ใช้กับผู้ป่วยเชื้อดื้อยา ผ้าที่ปนเปื้อน สารน้ำ หรือ สารคัดหลั่ง เช่น เลือด น้ำไขสันหลัง น้ำในช่องท้อง (ascites fluid) น้ำในช่องเยื่อหุ้มปอด (pleural fluid) น้ำในช่องเยื่อหุ้มหัวใจ (pericardial fluid) น้ำคร่ำ (amniotic fluid) น้ำในข้อ (synovial fluid) น้ำอสุจิ (semen) สารคัดหลั่งในช่องคลอด (vaginal secretion) น้ำลาย หนอง เสมหะ อุจจาระ และปัสสาวะที่อาจแพร่เชื้อโรคสู่ผู้ป่วย บุคลาการ และสิ่งแวดล้อม ใส่ถุงแดง

PPE (Personal Protective Equipment) หมายถึง อุปกรณ์ป้องกันภัย ส่วนบุคคล

ERP (Enterprise Resource Planning) หมายถึง ซอฟต์แวร์สำหรับบริหารงานทรัพยากรขององค์กร ซึ่งซอฟต์แวร์ตัวนี้ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมโยงระบบการทำงานจากทุกหน่วยงานในองค์กร ให้สามารถทำงานร่วมกันบนฐานข้อมูลเดียวกัน และมีกระบวนการทำงานที่เป็นมาตรฐานร่วมกัน โปรแกรมบริหารจัดการองค์กร เพิ่มประสิทธิภาพระบบคลังสินค้า

KANBAN (คัมบัง) หมายถึง การใช้บัตร Kanban ส่งสัญญาณพร้อมรายละเอียดของสินค้าที่ต่ำกว่า min ที่ระบบได้ตั้งไว้ เพื่อจัดซื้อ หรือ เติมสินค้าให้หน่วยงาน เช่น เมื่อสินค้า A ถูกเบิกออกจากคลังจนเหลือปริมาณต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในระบบ ERP ระบบจะสร้างคำสั่งซื้อ (Purchase Order) หรือคำสั่งผลิต (Production Order) สำหรับสินค้า A โดยอัตโนมัติ

SR หมายถึง คำร้องขอจากผู้รับบริการเมื่อต้องการใช้สินค้า

QC หมายถึง Quality Control การควบคุมคุณภาพ

บทที่ 2

ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ

2.1 ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ

สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาลวชิรพยาบาล เป็นศูนย์ประสานงานในการให้บริการทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล สนับสนุนการบริหารงานของผู้บริหารโรงพยาบาล งานสารบรรณ และกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาลวชิรพยาบาลมีหน่วยงานย่อย ดังนี้

1. งานบริหารงานทั่วไป
2. งานกายภาพบำบัดและฟื้นฟูสุขภาพ
3. งานคลินิกพิเศษ
4. งานเครื่องมือแพทย์
5. งานบริการเคลื่อนย้าย
6. งานบริการทางการแพทย์
7. งานบริการทางพยาธิวิทยา
8. งานบริการทางรังสีวิทยา
9. งานบริการผ้า
10. งานบริการศูนย์ความเป็นเลิศ
11. งานบริการสังคม
12. งานผู้ป่วยสัมพันธ์
13. งานเวชระเบียนและเวชสถิติ
14. งานอาชีวอนามัยและความปลอดภัย
15. งานเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์

งานบริการผ้า เป็นหน่วยงานย่อยของสำนักงานผู้อำนวยการ มีภารกิจซัก อบ รีด ห่อผ้าสำหรับงานผ่าตัด ตัดเย็บซ่อมแซมผ้า ให้บริการผ้าจัดงาน ผ้าคลุมเก้าอี้ ผ้าคลุมโต๊ะ พร้อมไปจัดสถานที่จัดเตรียมผ้าสำหรับการเรียนการสอน และสนับสนุนภารกิจของโรงพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราชพร้อมทั้งบริหารจัดการผ้าให้หน่วยงาน มีผ้าเพียงพอ พร้อมใช้งาน และยังเป็นสถานที่ศึกษาดูงานให้กับนักศึกษา

2.2 ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

2.2.1 ลักษณะงานของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานบริการผ้า สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาลวชิรพยาบาล มีหน้าที่ดังนี้

1) ควบคุม กำกับ ดูแล ติดตาม และบริหารจัดการ งานทุกด้านของงานบริการผ้าให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยอย่างมีประสิทธิภาพ

2) ศึกษาวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายผู้บริหารคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล

3) ศึกษา วางแผนการดำเนินงานทั้งภายในและภายนอก

4) การวางแผน บริหารจัดการอัตรากำลัง และงบประมาณของงานบริการผ้าสำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล

5) ร่วมเป็นคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลตามที่ได้รับมอบหมาย

6) ประสานงานดำเนินการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่กำหนด

7) ศึกษา วางแผนร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการเตรียมแผนรองรับสถานการณ์วิกฤติที่จะเกิดขึ้น เช่น แผนป้องกันและระงับอัคคีภัย แผนรับอุบัติภัยหมู่ แผนการช่วยฟื้นคืนชีพ (CPR)

8) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2.2 งานธุรการ รับผิดชอบการรับ – ส่งหนังสือทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานโดยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ แจ้งซ่อม เบิกอุปกรณ์สำนักงาน เบิกเวชภัณฑ์ในระบบ ERP พร้อมทั้งกำกับการลาของบุคลากรในหน่วยงาน ติดตามเอกสาร,การประเมินบุคลากรในหน่วยงาน จัดตารางเวรให้บุคลากรมาปฏิบัติงานในวันหยุด รับเรื่องการขอใช้ผ้าในระบบ Google from

2.2.3 งานซัก – อบผ้า ซักผ้าเปื้อน อบผ้าสนับสนุนภารกิจของโรงพยาบาลวชิรพยาบาลให้ผู้ป่วย บุคลากรได้รับผ้าที่สะอาด ปลอดภัย งานซัก – อบผ้าเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนและต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่เข้มงวด เพื่อให้มั่นใจว่าผ้าทุกชิ้นที่ใช้ในโรงพยาบาลมีความสะอาด ปลอดภัย และปราศจากเชื้อโรค

2.2.4 งานพับผ้า พับผ้าให้ผู้ใช้สามารถหยิบใช้งานได้สะดวก พับเรียบร้อยช่วยให้การจัดเก็บได้อย่างเป็นระเบียบ และสามารถระบุประเภทผ้าได้ง่าย นอกจากพับผ้าแล้วยังต้องตรวจสอบความพร้อมใช้ของผ้าอีกครั้งว่ามีคราบเปื้อน ชำรุดหรือไม่

2.2.5 งานจ่ายผ้า จัดเตรียมผ้าสะอาดเข้าชั้นเพื่อรอจ่ายดูข้อมูลจ่ายผ้าจากระบบ ERP เมื่อได้ข้อมูลแล้วปริ้นใบรายการพร้อมจัดเตรียมผ้าเพื่อนำส่ง

2.2 โครงสร้างส่วนงาน

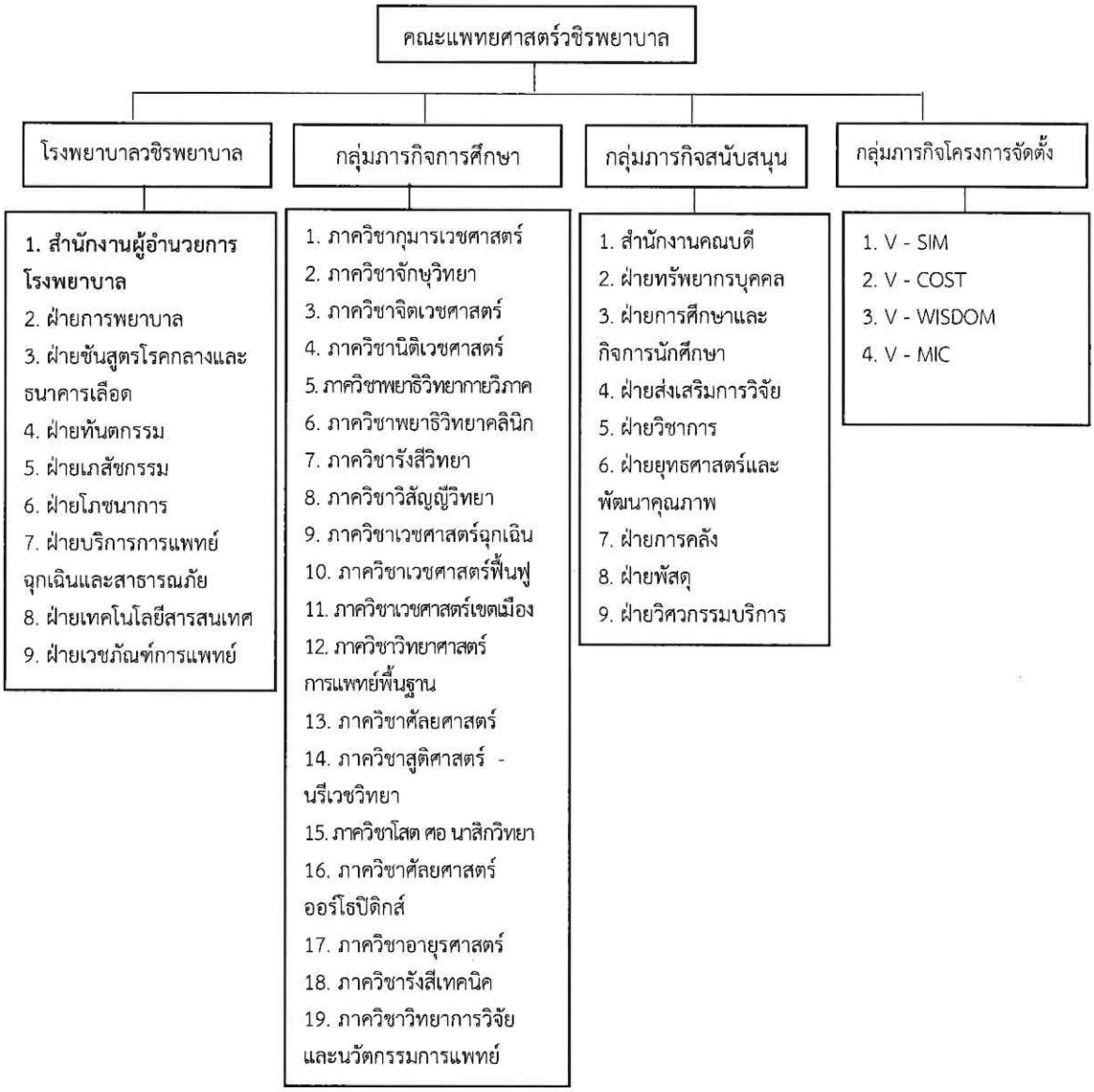

2.4 โครงสร้างหน่วยงาน

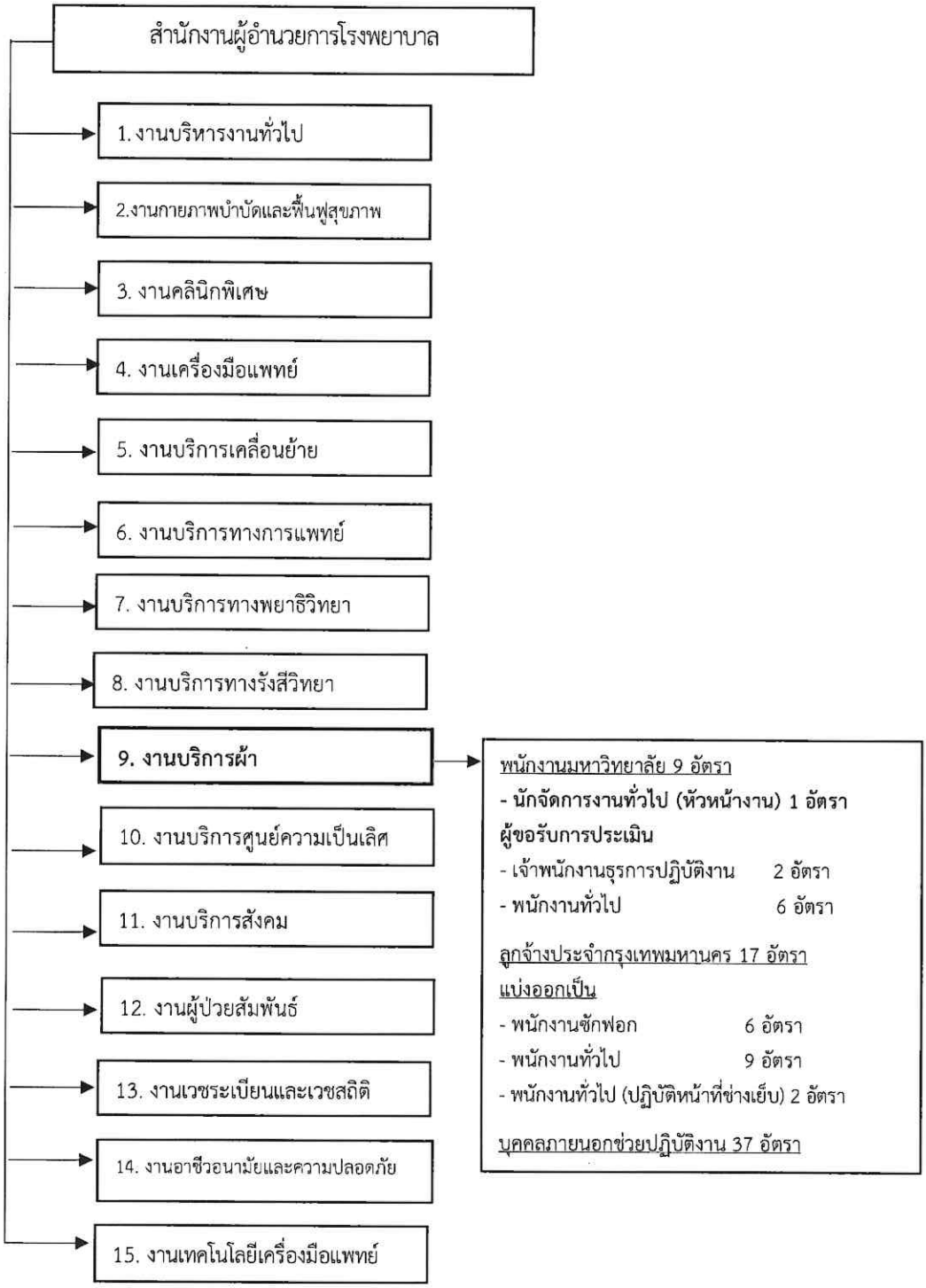

บทที่ 3

แนวทางการปฏิบัติงาน

3.1 หลักเกณฑ์การปฏิบัติงาน

งานบริการผ้ามีภารกิจซัก อบ รีดผ้าและให้บริการผ้าจัดงานสนับสนุนผ้าให้กับภารกิจของโรงพยาบาล โดยยึดหลักการสำคัญในการรักษาความสะอาดและป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค มีหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้มั่นใจได้ว่าผ้าทุกชิ้นที่ใช้ในโรงพยาบาลมีความสะอาดปลอดภัยปราศจากเชื้อโรคและมีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการใช้งานโดยมีหลักการดังนี้

3.1.1 หลักการด้านสุขภาพอนามัยและการปลอดภัยการติดเชื้อ

ผ้าที่ใช้ในโรงพยาบาลอาจปนเปื้อนเชื้อโรคจากผู้ป่วยหรือสิ่งแวดล้อมการซัก อบ รีด และการจ่ายผ้า ที่ถูกต้องช่วยลดการแพร่กระจายของเชื้อโรคและป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลการใช้เคมีภัณฑ์ในการซักผ้าที่มีประสิทธิภาพและซักผ้าด้วยอุณหภูมิที่เหมาะสมเพื่อกำจัดเชื้อโรค

3.1.2 หลักการจัดการผ้าที่มีประสิทธิภาพ

1) การคัดแยกประเภทผ้าก่อนการซักเพื่อป้องกันการปนเปื้อนระหว่างผ้าเปื้อนทั่วไปและผ้าเปื้อนติดเชื้อ

2) กำหนดปริมาณการซักแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับขนาดของเครื่องซักผ้าเพื่อให้การซักมีประสิทธิภาพสูงสุด

3) การเลือกใช้เคมีภัณฑ์ในการซักผ้าที่สามารถฆ่าเชื้อ และวิธีการซักที่เหมาะสมช่วยรักษาคุณภาพของผ้าให้สามารถใช้งานให้นานขึ้น

4) การอบ-รีดผ้าต้องทำด้วยอุณหภูมิที่เหมาะสมเพื่อลดการหดตัวของผ้าและคงความเรียบร้อย

5) ผ้าที่ผ่านกระบวนการทั้งหมดต้องมีคุณภาพดีปราศจากกลิ่นไม่พึงประสงค์ และมีสภาพสมบูรณ์พร้อมใช้งาน

3.1.3 หลักการด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานต้องสวมอุปกรณ์ป้องกัน เช่น สวมหมวก ผ้ากันเปื้อนพลาสติก ผ้าปิดปาก-ปิดจมูก ถุงมือยาง รองเท้าบู๊ต เพื่อลดความเสี่ยงในการสัมผัสเชื้อโรค

2) การอบรมพนักงานเกี่ยวกับมาตรการด้านความปลอดภัยและวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องในการซัก อบ รีด และจ่ายผ้าสะอาด

3.1.4 หลักการปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานที่เพียงพอ

1) โรงพยาบาลต้องดำเนินการซัก อบ รีด และจ่ายผ้าตามมาตรฐานที่กำหนด

2) การตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการซักผ้าเป็นระยะเพื่อให้แน่ใจว่าปฏิบัติตามมาตรฐานด้านสุขภาพอนามัย

3.2 ผังขั้นตอนซักผ้าเปื้อน อบผ้า รีดผ้า และจ่ายผ้าสะอาด

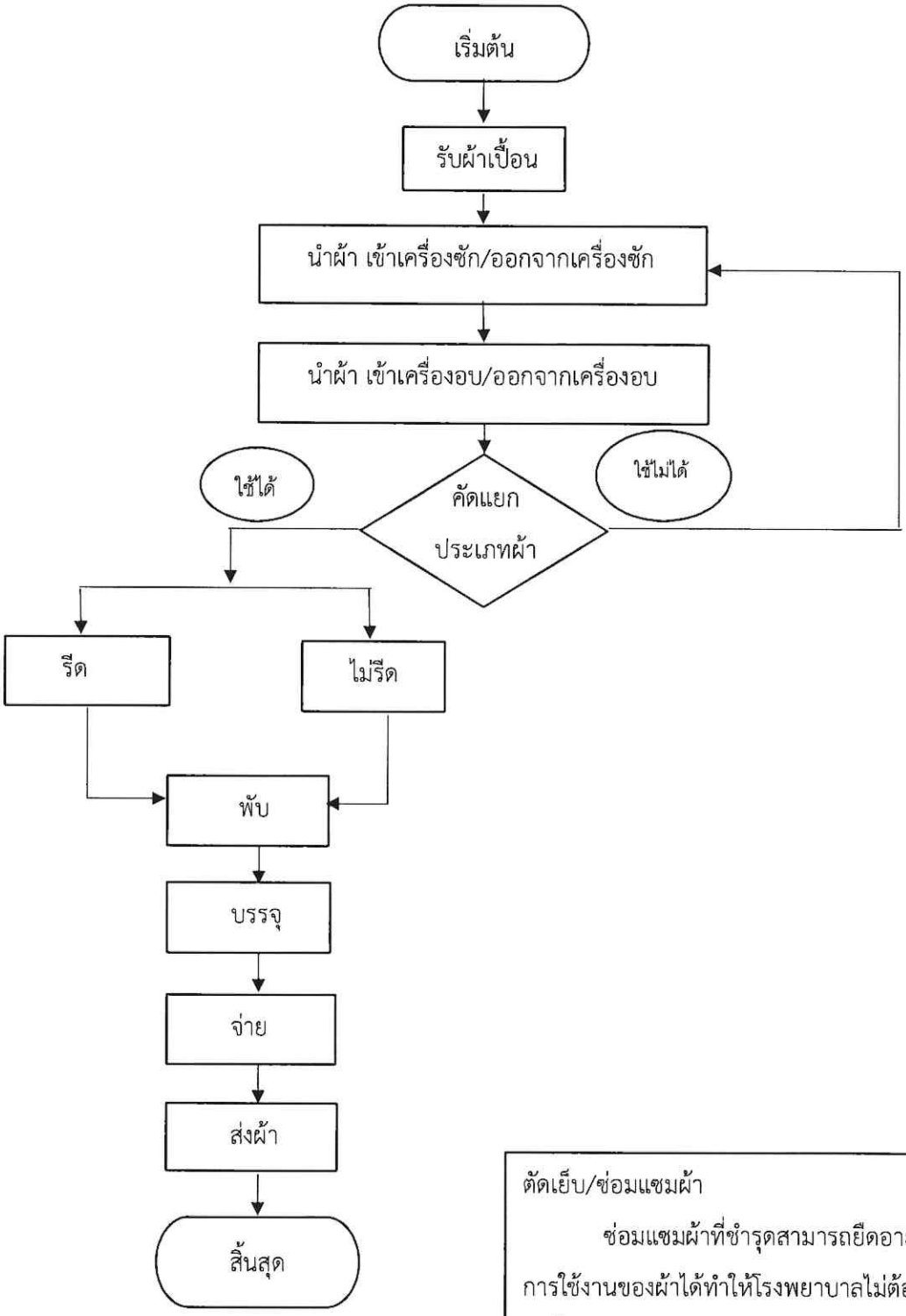

3.3 ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน

3.3.1 การรับผ้าเปื้อน

การรับผ้าเปื้อนเป็นกระบวนการสำคัญต้องจัดการอย่างถูกสุขลักษณะปลอดภัย และไม่ก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค ขนส่งมาโดยงานบริการเคลื่อนย้าย รับผ้าเปื้อนวันละ 2 รอบ รอบเช้า เวลา 06.00 – 07.30 น. รอบบ่าย 13.00 – 13.40 น. มีขั้นตอนดังนี้

1) บุคลากรต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) หมวก หน้ากากอนามัย ผ้ากันเปื้อนพลาสติก ถุงมือยาง รองเท้าบู๊ต

2) จัดเตรียมถังพร้อมรถเข็นสำหรับใส่ผ้าเปื้อน ถังใส่ผ้าเปื้อนต้องมีฝาปิดมิดชิด

3) กำหนดพื้นที่สำหรับรับผ้าเปื้อนโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นบริเวณที่แยกจากพื้นที่สะอาด และมีการระบายอากาศได้ดี

4) ผ้าเปื้อนที่ได้รับการคัดแยกเบื้องต้นจากหน่วยงานที่ส่งมาซักให้แยกผ้าเปื้อนติดเชื้อออกจากผ้าเปื้อนทั่วไป

5) การจัดการหลังการรับผ้าเปื้อนผู้ปฏิบัติงานต้องถอดอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลออกตามวิธีที่ถูกต้องเพื่อป้องกันติดเชื้อโรค และอาบน้ำทุกครั้ง

ยกผ้าเปื้อนลงรถ

ยกผ้าเปื้อนใส่ถังผ้าเปื้อนติดเชื้อ

ยกผ้าเปื้อนใส่ถังผ้าเปื้อนทั่วไป

3.3.2 การเตรียมผ้าเปื้อนก่อนซัก

การเตรียมผ้าเปื้อนก่อนซักเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เนื่องจากผ้าเปื้อนอาจมีการปนเปื้อนเชื้อโรค หากไม่มีการจัดการอย่างเหมาะสมอาจเสี่ยงต่อการแพร่กระจายเชื้อหรือเป็นอันตรายต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) บุคลากรต้องสวมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) หมวก หน้ากากอนามัย ผ้ากันเปื้อนพลาสติก ถุงมือยาง รองเท้าบู๊ต

2) เตรียมรถเข็นสำหรับขนย้ายผ้าเปื้อนโดยเฉพาะ (แยกจากรถเข็นผ้าสะอาด) มีผ้ารองรถกันเปื้อนด้านในและมีฝาปิดป้องกันการฟุ้งกระจายของเชื้อโรค

3) นำผ้าเปื้อนจากจุดรับผ้าเปื้อนใส่รถเข็นชั่งน้ำหนักผ้าแยกตามประเภทผ้า ผ้าเปื้อนทั่วไป ผ้าเปื้อนติดเชื้อ เพื่อบันทึกข้อมูลและควบคุมปริมาณ ชั่งน้ำหนักผ้าคันละ 70 กิโลกรัม

4) นำผ้าเปื้อนไปใส่เครื่องซักผ้า เครื่องซักผ้า 1 เครื่องมี 3 ช่อง ใส่ผ้าเปื้อนได้ช่องละ 70 กิโลกรัม

นำผ้าเปื้อนใส่รถเข็นชั่งกิโล

3.3.3 การซักผ้าเปื้อน

การซักผ้าเปื้อนของโรงพยาบาลวชิรพยาบาล จะซักด้วยเครื่องซักสลัดผ้าอัตโนมัติ ขนาด 450 ปอนด์ และ 485 ปอนด์ ซึ่งเป็นเครื่องซักผ้าที่ใช้สำหรับโรงพยาบาลโดยการตั้งโปรแกรมการใช้งาน มีขั้นตอนดังนี้

1) บุคลากรต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) หมวก หน้ากากอนามัย ผ้ากันเปื้อนพลาสติก ถุงมือยาง รองเท้าบู๊ต

2) กระบวนการซักผ้าจะซักผ้าเปื้อนติดเชื้อแยกออกจากผ้าเปื้อนทั่วไป ซักด้วยอุณหภูมิ 70°

3) นำผ้าเปื้อนแต่ละประเภทเข้าเครื่องซักกดโปรแกรมเครื่องซักและโปรแกรมเคมีตามชนิดผ้าแต่ละขั้นตอนการซักของทุกโปรแกรมมีระยะเวลาเป็นไปตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ (เวลาซักผ้าเปื้อนทั่วไป 45 นาที ผ้าเปื้อนติดเชื้อ 60 นาที)

นำผ้าเปื้อนเข้าเครื่องซักขนาด 450 ปอนด์

นำผ้าเปื้อนเข้าเครื่องซักขนาด 485 ปอนด์

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการทำงานกระบวนการซักผ้า

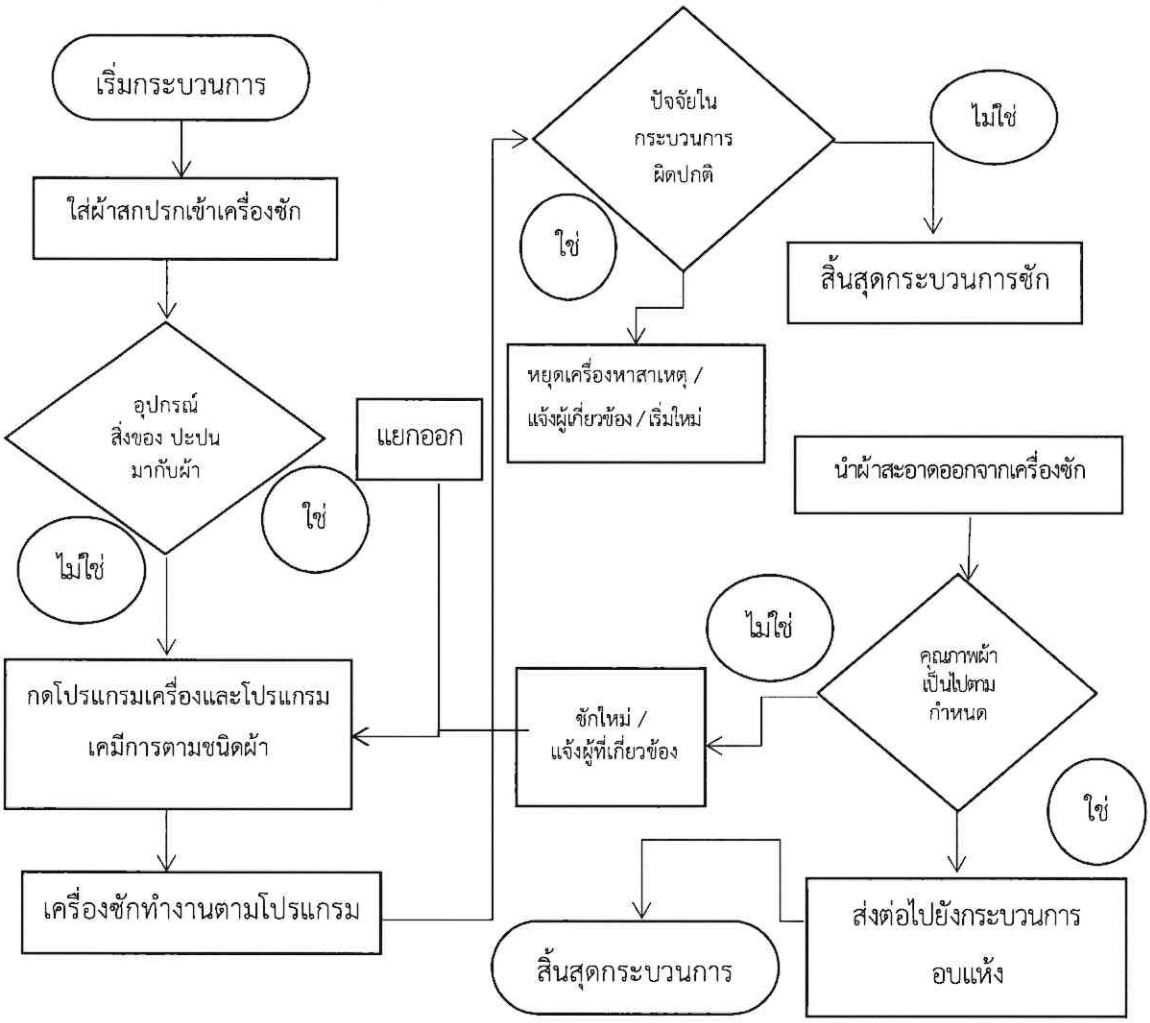

หลักการทำงานของเครื่องจ่ายน้ำยาอัตโนมัติ

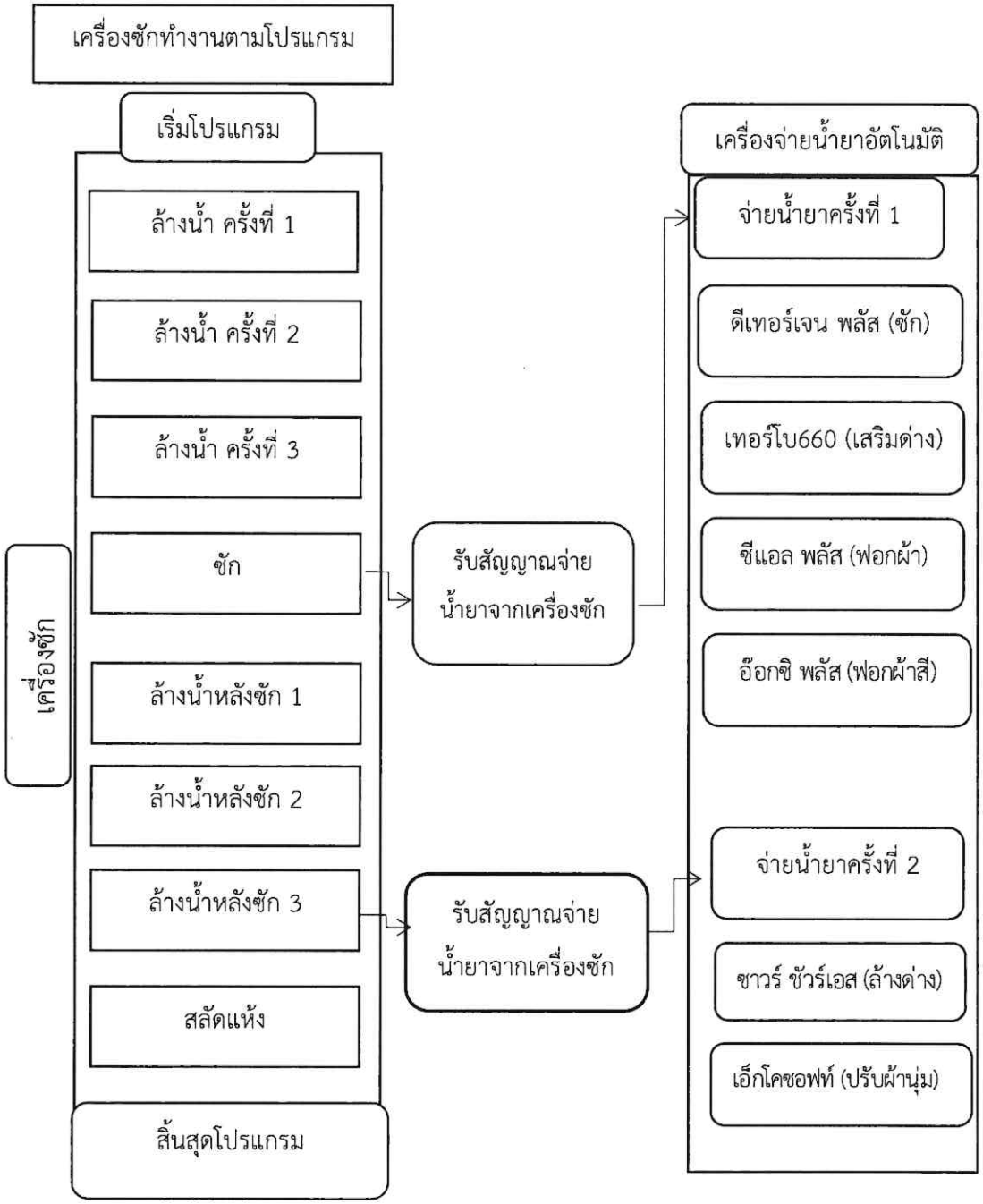

โปรแกรมเคมีภัณฑ์สำหรับซักผ้าดังนี้

โปรแกรมซักผ้าติดเชื้อ

ลำดับ	ขั้นตอนการซัก	รหัส	ระดับน้ำ	Temp. (°C)	เวลา(นาที)	เคมีที่ใช้	หมายเหตุ
1	ล้างผ้าด้วยน้ำเย็นก่อนซัก	P_1	H		3		
2	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_1			1		
3	ล้างผ้าด้วยน้ำเย็นก่อนซัก	P_2	H		3		
4	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_2			1		
5	ล้างผ้าด้วยน้ำเย็นก่อนซัก	P_3	H		3		
6	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_3			1		
7	การซัก	W	L	72°C	25	DETERGENT PLUS	น้ำยาซักผ้าชนิดเหลว
						TURBO 660L	ด่างเสริมการซัก
8	การฟอกผ้าสี	B				OXI - PLUS	
9	ถ่ายน้ำทิ้ง - สลัด	D_4+ E_1			1 + 1		
10	ล้างด้วยน้ำเย็น 1	R_1	H		3		
11	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_5			1		
12	ล้างด้วยน้ำเย็น 2	R_2	H		3		
13	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_6			1		
14	ล้างด้วยน้ำเย็น 3	S	M		5	SOUR SURE - S	กรดซิตริก 26%
15	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_7			1	ECO SOFT	น้ำยาปรับผ้านุ่ม
16	สลัด	E_2			8 - 10		

รหัสทำงาน เวลาซัก (ไม่รวมช่วงรออุณหภูมิและน้ำและการหยุดของเครื่องซัก) 61 - 63 นาที

P	การล้างผ้าด้วยน้ำเปล่าก่อนการซัก	Prewash
D	การถ่ายน้ำทิ้ง	Drain
R	การล้างน้ำ	Rinse
W	การซัก	Wash
E	การสลัดเพื่อให้ผ้าแห้ง	Extract หรือ ludge
B	การฟอกขาว (ฟอกสี)	Bleach
S	การปรับสมดุลย์ด้วยกรด	Sour

H : น้ำร้อน (70-80 °C)	HOT
W : น้ำอุ่น (40-50 °C)	WARM
C : น้ำเย็น (30 °C)	COLD
M : ระดับน้ำปานกลาง	MEDIUM
L : ระดับน้ำต่ำ	LOW
H : ระดับน้ำสูง	HIGH

โปรแกรมซักผ้าทั่วไป

ลำดับ	ขั้นตอนการซัก	รหัส	ระดับน้ำ	Temp. (°C)	เวลา(นาที)	เคมีที่ใช้	หมายเหตุ
1	ล้างผ้าด้วยน้ำเย็นก่อนซัก	P_1	H		3		
2	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_1			1		
3	การซัก	W	L	72°C	17	DETERGENT PLUS	น้ำยาซักผ้าชนิดเหลว
						TURBO 660L	ด่างเสริมการซัก
4	การฟอกผ้าขาว	B				OXI - PLUS	ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ 10%
5	ถ่ายน้ำทิ้ง - สลัด	D_2+ E_1			1 + 1		
6	ล้างด้วยน้ำเย็น 1	R_1	H		3		
7	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_3			1		
8	ล้างด้วยน้ำเย็น 2	R_2	H		3		
9	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_4			1		
10	ล้างด้วยน้ำเย็น 3	S	M		5	SOUR SURE - S	กรดซิตริก 26%
11	ถ่ายน้ำทิ้ง	D_5			1	ECO SOFT	น้ำยาปรับผ้านุ่ม
12	สลัด	E_2			8 - 10		

รหัสทำงาน เวลาซัก (ไม่รวมช่วงรออุณหภูมิและน้ำและการหยุดของเครื่องซัก) 45 - 47 นาที

P	การล้างผ้าด้วยน้ำเปล่าก่อนการซัก	Prewash
D	การถ่ายน้ำทิ้ง	Drain
R	การล้างน้ำ	Rinse
W	การซัก	Wash
E	การสลัดเพื่อให้ผ้าแห้ง	Extract หรือ ludge
B	การฟอกขาว (ฟอกสี)	Bleach
S	การปรับสมดุลย์ด้วยกรด	Sour

H : น้ำร้อน (70-80 °C)	HOT
W : น้ำอุ่น (40-50 °C)	WARM
C : น้ำเย็น (30 °C)	COLD
M : ระดับน้ำปานกลาง	MEDIUM
L : ระดับน้ำต่ำ	LOW
H : ระดับน้ำสูง	HIGH

3.3.4 การอบผ้า

หลังจากซักผ้าเสร็จสิ้นแล้วตรวจสอบผ้าว่าไม่มีคราบสกปรกหรือสิ่งแปลกปลอมหลงเหลืออยู่ หากพบต้องนำไปซักใหม่ การอบผ้าของโรงพยาบาลวชิรพยาบาลจะอบผ้าด้วยเครื่องอบผ้าอัตโนมัติ ขนาด 200 ปอนด์ และ 325 ปอนด์ โดยการตั้งโปรแกรมการใช้งานดังนี้

1) อบผ้าใช้อุณหภูมิที่เหมาะสมตามชนิดผ้า (ใช้อุณหภูมิ 70°) กำหนดระยะเวลาดังนี้

1.1) อบหมาด ใช้เวลา 20 นาที อุณหภูมิ 70° สำหรับผ้าที่ต้องรีด

1.2) อบแห้ง ใช้เวลา 30 นาที อุณหภูมิ 70° สำหรับผ้าที่ไม่ต้องผ่านกระบวนการรีด

2) กดโปรแกรมเครื่องอบผ้าตามประเภทผ้า

3) เมื่อกระบวนการอบเสร็จสิ้นให้ตรวจสอบความแห้งของผ้า ความสะอาด และคุณภาพผ้าหลังอบ

เครื่องอบผ้าอัตโนมัติ

3.3.5 การคัดแยกผ้าสะอาด

ผ้าสะอาดที่ผ่านการซักและอบแห้งจะถูกส่งเข้าพื้นที่คัดแยกเพื่อตรวจสอบผ้าพร้อมใช้ในโรงพยาบาลซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญมากในการควบคุมคุณภาพ (QC) ของผ้าสะอาดก่อนนำไปใช้กับผู้ป่วยหรือบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อสุขอนามัยความปลอดภัย และความมั่นใจของผู้ใช้บริการ และบุคลากรทางการแพทย์ รวมทั้งการคัดแยกประเภทผ้าทำให้สามารถจัดการกับผ้าแต่ละประเภทอย่างเหมาะสมถูกต้องและสะดวกต่อการใช้งาน มีขั้นตอนดังนี้

1) ผู้ตรวจสอบผ้าต้องล้างมือก่อน – หลัง

2) ตรวจสอบความพร้อมใช้ของผ้าดังนี้

- ความสะอาดตรวจดูคราบตกค้าง กลิ่น ความชื้น หรือสิ่งแปลกปลอม (เศษไหม พลาสติก)
- ตรวจสอบสภาพผ้า ตรวจหารอยขาด รู รอยเย็บหลุด หรือผ้าชำรุด

3) คัดแยกประเภทผ้า เช่น ผ้าปูเตียง ผ้าขวางเตียง ปลอกหมอน เสื้อผู้ป่วย กางเกงผู้ป่วย ผ้าถุงผู้ป่วย

4) คัดแยกประเภทผ้าก่อนรีด ก่อนพับด้วยผ้าแต่ละชนิดมีวิธีการรีดพับต่างกัน

5) คัดแยกผ้าที่ไม่ผ่านออกซักใหม่หรือนำไปซ่อม

6) ส่งแผนกพับ – รีด

คัดแยกประเภทผ้า

3.3.6 การรีดผ้า

การรีดผ้าช่วยให้ผ้าสะอาดเรียบดูดีมีมาตรฐานพร้อมใช้งานทันที โดยเฉพาะผ้าปูเตียง ผ้าขวางเตียง ปลอกหมอน ชุดผู้ป่วย สะท้อนภาพลักษณ์ความสะอาดของโรงพยาบาลได้เป็นอย่างดี โรงพยาบาลวชิรพยาบาลใช้เครื่องรีดผ้าลูกกลิ้งอัตโนมัติ รีดผ้าโดยการตั้งโปรแกรมมีขั้นตอนดังนี้

1) เตรียมเครื่องรีดทดสอบระบบเปิดสตีมไอร้อนเข้าเครื่อง

2) เตรียมผ้าที่จะรีด ผ้าต้องสะอาด ผ้ารีดจะเป็นผ้าอบหมาด

3) เลือกโปรแกรมเครื่องรีดตามประเภทผ้าเพื่อป้องกันความเสียหายต่อผ้าประเภทผ้าที่รีด คือ รีดผ้าปู ผ้าขวาง ปลอกหมอน เสื้อผู้ป่วย กางเกงผู้ป่วย ผ้าถุงผู้ป่วย

4) รีดผ้าจะใช้บุคลากร 2 รายอยู่หน้าเครื่องรีดเพื่อนำผ้าเข้าเครื่องรีด และมีบุคลากร 1 ราย อยู่หลังเครื่องรีดเพื่อรับผ้าหลังเครื่องรีดใส่รถเข็น เพื่อสู่กระบวนการพับต่อไป

หน้าเครื่องรีด

หลังเครื่องรีด

3.3.7 การพับผ้าสะอาด

การพับผ้าอย่างถูกวิธีช่วยให้ผู้ใช้สามารถหยิบใช้งานได้สะดวก พับเรียบร้อยช่วยให้การจัดเก็บได้อย่างเป็นระเบียบ และสามารถระบุประเภทผ้าได้ง่าย พนักงานควรล้างมือให้สะอาดก่อนเข้าห้องพับผ้าการพับผ้าแต่ละประเภทมีขั้นตอนดังนี้

1) วิธีการพับผ้าปูเตียงผู้ป่วย

ขั้นตอนที่ 1 กางผ้าปูออก

ขั้นตอนที่ 2 พับเข้าหากัน

ขั้นตอนที่ 3 พับเข้าหากันอีกรอบ

ขั้นตอนที่ 4 พับครึ่งตามแนวยาว

ขั้นตอนที่ 5 วางผ้าบนโต๊ะและพับจากล่างสุดด้านบน

2) วิธีการพับผ้าขวาง

ขั้นตอนที่ 1 กางผ้าขวางออก

ขั้นตอนที่ 2 พับเข้าหากัน

ขั้นตอนที่ 3 พับเข้าหากันอีกรอบ

ขั้นตอนที่ 4 วางผ้าลงบนโต๊ะพับ 3 ใน 4

ขั้นตอนที่ 5 พับทบจนสุดผ้า

3) วิธีการพับผ้ายกตัวผู้ป่วย

ขั้นตอนที่ 1 กางผ้ายกตัวออกตามแนวยาว

ขั้นตอนที่ 2 พับซ้ายไปขวา

ขั้นตอนที่ 3 พับเข้าหากันอีกรอบ

ขั้นตอนที่ 4 วางผ้าลงบนโต๊ะพับ 3 ใน 4

ขั้นตอนที่ 5 พับจากด้านล่างทบสุดด้านบน

4) วิธีการพับปลอกหมอน

ขั้นตอนที่ 1 กางปลอกหมอนออก

ขั้นตอนที่ 2 วางปลอกหมอนลงบนโต๊ะ

ขั้นตอนที่ 3 พับปลอกหมอนขึ้นทบด้านบน

ขั้นตอนที่ 4 พับจากขวามาทบซ้าย

5) วิธีการพับเสื้อผู้ป่วย

ขั้นตอนที่ 1 จับชายด้านล่าง ตะเข็บเสื้อกางออก

ขั้นตอนที่ 2 พับตะเข็บชายเสื้อเข้าหากันและตะเข็บแขนเข้าหากัน

ขั้นตอนที่ 3 วางลงบนโต๊ะ

ขั้นตอนที่ 4 พับจากขวาไปซ้าย

ขั้นตอนที่ 5 พับด้านล่างขึ้นด้านบน

6) วิธีการพับกางเกงผู้ป่วย

ขั้นตอนที่ 1 กาง กางเกงออก

ขั้นตอนที่ 2 พับเอวเข้าหากัน

ขั้นตอนที่ 3 พับจากล่างขึ้นบน

ขั้นตอนที่ 4 พับจากด้านล่างขึ้นด้านบน

7) วิธีการพับเสื้อผู้ป่วยหนัก IV

ขั้นตอนที่ 1 จับชายเสื้อด้านล่างตรง ตะเข็บกางออก

ขั้นตอนที่ 2 จับตะเข็บชายเสื้อและจับ ตะเข็บแขนเสื้อเข้าหากัน

ขั้นตอนที่ 3 วางเสื้อลงบนโต๊ะให้ แขนเสื้อหันเข้าหาตัวผู้พับ

ขั้นตอนที่ 4 พับจากขวาไปซ้าย

8) วิธีการพับกางเกงผู้ป่วยหนัก IV

ขั้นตอนที่ 1 จับตะเข็บขากางเกงกางออก

ขั้นตอนที่ 2 จับตะเข็บขากางเกงเข้าหากัน

ขั้นตอนที่ 3 วางกางเกงลงบนโต๊ะ

ขั้นตอนที่ 4 จับสายพับ

ขั้นตอนที่ 5 พับสายขึ้นมาพับ ทบ 2 ทบให้พอดีกับแนวกางเกง

ขั้นตอนที่ 6 พับซ้ายทบขวา

9) วิธีการพับผ้าถุง

ขั้นตอนที่ 1 กางผ้าถุงออก

ขั้นตอนที่ 2 พับผ้าขึ้น 3 ใน 4 ของผ้า

ขั้นตอนที่ 3 จับชายผ้าพับทบขึ้นจนสุด

ขั้นตอนที่ 4 พับจากขวามาซ้าย

3.3.8 การบรรจุผ้า มัดผ้า

การบรรจุผ้าสะอาดในโรงพยาบาล เป็นขั้นตอนสำคัญเพื่อรักษาความสะอาดของผ้าหลังจากผ่านการซัก อบ รีด เรียบร้อยแล้วโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผ้ายังคงปลอดเชื้อ มีความสะอาดและพร้อมใช้งานตลอดจนสะดวกต่อการนับ ขนส่ง และจัดเก็บ รายการผ้าที่บรรจุใส่ถุงและมัดผ้าด้วยเชือกฟางคือ ผ้าปูเตียง ผ้าขวางเตียง ปลอกหมอน ผ้าถุง ชุดผู้ป่วย โดยมีวิธีดังนี้

1) หอผู้ป่วยพิเศษ บรรจุด้วยถุงใส ปริมาณผ้าที่ใส่ถุง บรรจุ 10 ผืน/ถุง

2) หอผู้ป่วยสามัญ ใช้เครื่องมัดเหวี่ยงอัตโนมัติมัดด้วยเชือกฟาง ปริมาณผ้าที่มัด 10 ผืน/มัด

บรรจุด้วยถุงใส

มัดด้วยเชือกฟาง

3.3.9 การจ่ายผ้า

โรงพยาบาลวชิรพยาบาลจ่ายผ้าด้วยระบบ ERP ทำให้มั่นใจได้ว่าผ้าที่ถูกจ่ายถูกต้องตามจำนวนและชนิดที่ต้องการ ลดการสูญหาย และสามารถตรวจสอบประวัติการจ่ายผ้าย้อนหลังได้ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการควบคุมปริมาณผ้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนดังนี้

1) เข้าใช้ระบบ ERP (Odoo ERP)

2) ระบบ Odoo ERP สามารถใช้งานได้ในคอมพิวเตอร์ และ โทรศัพท์มือถือ

3) หน่วยงานที่ได้รับผ้าแล้ว ต้องรับผ้าเข้าระบบ เมื่อนำผ้าไปใช้ให้ตัดผ้าในระบบทุกครั้ง

ระบบ ERP ที่ใช้ในงานบริการผ้าจะมี 2 ระบบดังนี้

ระบบ kanban

1) เมื่อจะใช้ผ้า ต้องตัดใช้ผ้าในระบบ ตัดใช้ผ้า ก่อนตี 5 ของวัน

2) ปริมาณ MIN คือ ต้องใช้ผ้าต่ำกว่า MIN รายการผ้าถึงจะขึ้นที่ระบบงานบริการผ้า

3) ปริมาณ MAX คือ ปริมาณ ตั้งต้น และตัดผ้าใช้ต่ำกว่า MIN งานบริการผ้าจะเติมผ้าให้เต็มปริมาณ MAX

ตัวอย่าง	MIN	MAX
ผ้าปูเตียงผู้ป่วย (แพ็คละ 10 ผืน)	40	60

ก่อนตีห้าตัดใช้ผ้าไป 20 ผืน ยังไม่ต่ำกว่า MIN รายการไม่ขึ้นในระบบที่งานบริการผ้า

ก่อนตีห้าตัดใช้ผ้าไป 30 ผืน ต่ำกว่า MIN รายการผ้าจะขึ้นในระบบที่งานบริการผ้า

ระบบร้องขอ SR

ร้องขอผ้าที่ต้องการในระบบก่อน 09.00 น. และจะได้รับผ้าภายในวันเหมาะสำหรับรายการผ้าที่มีความต้องการใช้น้อย ตั้งปริมาณ MIN , MAX เพื่อควบคุมปริมาณการเบิก

ตัวอย่าง	MIN	MAX
ผ้าปูเตียงผู้ป่วย (แพ็คละ 10 ผืน)	10	30

ก่อน 09.00 น. คีย์ในระบบ 30 งานบริการผ้าจะจ่ายผ้าปู 30 ผืน ภายในวัน เมื่อหน่วยงานได้รับผ้าปูเตียงผู้ป่วย รับผ้าในระบบ และเมื่อต้องการใช้ จะคีย์ในระบบ ผ้าจะขึ้นตามที่คีย์

ระบบ ERP

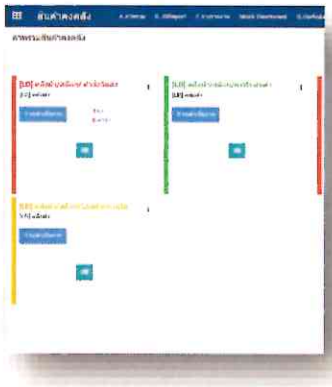

คำสั่งจัดส่ง

ใบรายการสินค้า

3.2.10 การส่งผ้าสะอาด

การส่งผ้าสะอาดใช้รถไฟฟ้า จำนวน 5 คัน โดยกำหนดรอบการส่งตามตารางที่กำหนดดังนี้

1) วันทำการ (หอผู้ป่วยใช้รถ 4 คัน)				
รอบเช้า		**หน่วยงาน**	**รถ**	**รอบ**
เวลา 09.00-09.30 น. (ครึ่ง ชม.)	1	พร.16A	1 คัน	**รอบ 1 เช้า**
	2	พร.16B		
	3	พร.15A	1 คัน	
	4	พร.15B		
	5	พร.14A	1 คัน	
	6	พร.14B		
	7	พร.13A	1 คัน	
	8	พร.13B		
เวลา 10.00-10.30 น. (ครึ่ง ชม.)	1	พร.12A	1 คัน	**รอบ 2 เช้า**
	2	พร..12B		
	3	พร.7A	1 คัน	
	4	พร.7B		
	5	พร.4A	1 คัน	
	6	พร.4B		
	7	พร..4C		
	8	พร.4D	1 คัน	
	9	พร.4E		
เวลา 11.00-11.30 น.	1	ผ่าตัด3พร.5	2 คัน	**รอบ 3เช้า**
เวลา 13.30-14.00 น. (ครึ่ง ชม.)	1	พร.11A	1 คัน	**รอบ 1 บ่าย**
	2	พร.11B		
	3	พร.10A	1 คัน	
	4	พร.10B		
	5	พร.9A	1 คัน	
	6	พร.9B		
	7	พร.8A	1 คัน	
	8	พร.8B		
เวลา 14.30-15.00 น. (ครึ่ง ชม.)	1	พร.17A	1 คัน	**รอบ 2 บ่าย**
	2	พร.17B		
	3	มว.7A	1 คัน	
	4	มว.7B		
	5	มว.6A	1 คัน	
	6	มว.6B		
	7	มว.5A	1 คัน	
	8	มว.5B		
เวลา 15.30-16.00 น. (ครึ่ง ชม.)	1	คลอด	1 คัน	**รอบ 3 บ่าย**
	2	มว.8A	1 คัน	
	3	มว.8B		
	4	มว.10A	1 คัน	
	5	มว.10B		
	6	มว.10C		
	7	มว.8C		
	8	มว.4A	1 คัน	
	9	มว.9A		
รวมส่งทั้งวัน			**43**	**หน่วย**

ส่งผ้าสะอาด

2) วันหยุดเสาร์ อาทิตย์และนักขัตฤกษ์ (หอผู้ป่วยใช้รถ 4 คัน)				
รอบเช้า	**หน่วยงาน**		**รถ**	**รอบ**
เวลา 10.00 - 11.30 น. (1 ชม. ครึ่ง)	1	พร.16A	1 คัน	รอบ 1 เช้า
	2	พร.16B		
	3	พร.15A	1 คัน	
	4	พร.15B		
	5	พร.14A	1 คัน	
	6	พร.14B		
	7	พร.13A	1 คัน	
	8	พร.13B		
	1	พร.12A	1 คัน	รอบ 2 เช้า
	2	พร..12B		
	3	พร.7A	1 คัน	
	4	พร.7B		
	5	พร.4A	1 คัน	
	6	พร.4B		
	7	พร..4C		
	8	พร.4D	1 คัน	
	9	พร.4E		
	1	ผ่าตัด3พร.5 (ส)	2 คัน	รอบ 3 เช้า
รอบบ่าย	1	พร.11A	1 คัน	รอบ 1 บ่าย
เวลา 14.00 - 16.00 น. (2 ชม.)	2	พร.11B		
	3	พร.10A	1 คัน	
	4	พร.10B		
	5	พร.9A	1 คัน	
	6	พร.9B		
	7	พร.8A	1 คัน	
	8	พร.8B		
	1	พร.17A	1 คัน	รอบ 2 บ่าย
	2	พร.17B		
	3	มว.7A	1 คัน	
	4	มว.7B		
	5	มว.6B	1 คัน	
	6	มว.5A	1 คัน	
	7	มว.5B		
	1	คลอด	1 คัน	รอบ 3 บ่าย
	2	มว.8A	1 คัน	
	3	มว.8B		
	4	มว.10A	1 คัน	
	5	มว.10B		
	6	มว.10C		
	7	มว.8C		
	8	มว.4A	1 คัน	
	9	มว.9A		
รวมส่งทั้งวัน			42	หน่วย

3.) วันทำการและวันเสาร์ (เวชภัณฑ์ปลอดเชื้อ,ผ้าตัด รถ 1 คัน 12 รอบ)				
เวลา 08.00 - 11.30 น.	1	เวชภัณฑ์ปลอดเชื้อ	1 คัน	รอบ 1 - 6 เช้า
เวลา 13.00 - 16.00 น.	2	ผ่าตัด 1 ชั้น 1	1 คัน	รอบ 1 บ่าย
	3	ผ่าตัด 1 ชั้น 2	1 คัน	รอบ 2 บ่าย
	4	ผ่าตัด 1 ชั้น 3	1 คัน	รอบ 3 บ่าย
	5	เวชภัณฑ์ปลอดเชื้อ	1 คัน	รอบ 4 - 6 บ่าย

ส่งผ้าสะอาด

3.4 ตัวอย่างกรณีศึกษา

โรงพยาบาลวชิรพยาบาลใช้ผ้าเช็ดมือในหลายแผนก ทั้งห้องตรวจผู้ป่วย หอผู้ป่วย งานผ่าตัด การใช้งานไม่เพียงแต่บุคลากรในโรงพยาบาลยังมีนักศึกษาที่มาเรียนที่โรงพยาบาลวชิรพยาบาลทำให้ผ้าเช็ดมือเป็นผ้าที่มีการใช้จำนวนมากต่อวันโดยมีขั้นตอนการซักดังนี้

3.4.1) การรับผ้าเปื้อน ผ้าเปื้อนผ้าเช็ดมือจะไม่ปนกับผ้าชนิดอื่น ผ้าเปื้อนจะถูกยกวางไว้ในรถที่จัดเตรียมสำหรับใส่ผ้าเปื้อนผ้าเช็ดมือโดยเฉพาะ

3.4.2) เตรียมผ้าเปื้อนก่อนซัก นำผ้าเช็ดมือใส่รถเข็นผ้าเปื้อนชั่งกิโล รถเข็น 1 คัน ชั่งผ้าเปื้อน 70 กิโลกรัม จำนวน 3 คันรถเข็น (เครื่องซัก 1 เครื่องมี 3 ช่องสำหรับใส่ผ้าเปื้อน)

3.4.3) การซักผ้าเปื้อน รายการผ้าเช็ดมือ นำผ้าเปื้อนที่ชั่งกิโลเตรียมไว้ใส่เครื่องซักสลัดผ้าอัตโนมัติกดโปรแกรมตามชนิดของผ้าใช้เวลาซัก 1 ชั่วโมง เมื่อซักเสร็จสิ้นนำผ้าเช็ดมือออกจากเครื่องซักผ้าอัตโนมัติ

3.4.4) การอบผ้า นำผ้าเช็ดมือที่ซักสะอาดแล้วเข้าเครื่องอบผ้าอัตโนมัติกดโปรแกรมอบแห้งใช้เวลาอบผ้า 30 นาที เมื่ออบเสร็จสิ้นแล้วนำผ้าเช็ดมือออกจากเครื่องอบ

3.4.5) การบรรจุผ้า นับผ้าเช็ดมือใส่ถุง ถุงละ 100 ผืน ขึ้นชั้นรอจ่าย

3.4.6) จ่ายผ้าด้วยระบบ ERP ดูขอมูลในใบรายการผ้า นำผ้าเช็ดมือในชั้นเตรียมขึ้นรถ

3.4.7) การส่งผ้าสะอาด นำส่งพร้อมผ้ารายการอื่นด้วยรถไฟฟ้า

3.5 สิ่งที่ควรคำนึงในการปฏิบัติงาน

3.5.1 การคัดแยกผ้า ควรคัดแยกผ้าให้ถูกตั้งแต่ต้นทาง แยกผ้าเปื้อนติดเชื้อ และผ้าเปื้อนทั่วไปให้ถูกประเภทด้วยจะมีผลต่อการซักผ้า เช่น ผ้าเปื้อนติดเชื้อใส่มาในถุงผ้าเปื้อนทั่วไปงานบริการผ้าจะซักโปรแกรมผ้าเปื้อนทั่วไปผลออกมาผ้าที่ซักออมาแล้วซักไม่สะอาด ทำให้ต้องนำกลับไปซักใหม่เป็นต้นทุนทั้งหมด หรือ นำผ้าเปื้อนทั่วไปใส่มาในถุงผ้าเปื้อนติดเชื้อ งานบริการผ้าจะซักโปรแกรมผ้าติดเชื้อ ทำให้สิ้นเปลืองเคมีภัณฑ์ซักผ้า น้ำ ไฟ และพลังงาน

3.5.2 การซัก - อบผ้า พนักงานกลุ่มซักผ้าต้องมีความชำนาญในการใช้เครื่องจักรใช้โปรแกรมซักผ้าให้ตรงกับประเภทผ้าเพื่อป้องกันการซักผ้าไม่สะอาดและต้องนำกลับมาซักซ้ำและกดโปรแกรมเครื่องอบผ้าให้ตรงกับประเภทผ้า

3.5.3 การรีด พนักงานกลุ่มรีดผ้าต้องมีความชำนาญในการใช้เครื่องรีดอัตโนมัติต้องเปลี่ยนโปรแกรมการรีดผ้าให้ตรงกับประเภทผ้า และต้องเรียนรู้การเปลี่ยนไกด์เทปเมื่อชำรุดไกด์เทปเป็นส่วนประกอบที่ช่วยให้ผ้าถูกป้อนเข้าสู่เครื่องรีด และต้องลงแว๊กซ์เพื่อช่วยให้ผ้าลื่นไหลได้ดี ลดการเสียดสี และยืดอายุการใช้งานของเครื่องรีด รวมถึงช่วยให้งานรีดผ้ามีประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่ดี

3.5.4 เครื่องมัดผ้า พนักงานต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องและใช้อย่างระมัดระวังและเรียนรู้ในการใส่เชือกฟางเมื่อเชือกฟางหมด

3.5.5 เครื่องพับผ้าห่ม พนักงานต้องมีความเชี่ยวชาญในการใช้โปรแกรมพับผ้าห่ม

3.5.6 ห่อผ้าสำหรับงานผ่าตัด แต่ละรายการมีรายละเอียดในการจัดวางผ้าแต่ละชนิดต่างกัน พนักงานที่เข้าใหม่ต้องผ่านการสอนจากพนักงานประจำที่ทำอยู่พร้อมอ่านคู่มือการพับ

บทที่ 4

ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
4.1 ปัญหาที่เกิดขึ้นภายใน	
1. เครื่องจักรชำรุดไม่พร้อมใช้งานทำให้ซักผ้าได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการจ่ายผ้า	1. การบำรุงรักษาเครื่องจักรทุกปีงบประมาณด้วยบริษัทเจ้าของเครื่องโดยให้เข้ามาทุก 2 เดือน เพื่อใช้งานเครื่องจักรได้อย่างคุ้มค่า
2. พนักงานที่ใช้เครื่องจักรไม่มีความชำนาญ	2. อบรมพนักงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในเครื่องจักรที่ใช้โดยบริษัทฯ เจ้าของเครื่อง
3.ผ้าเปื้อนที่ส่งมาซักในโรงพยาบาลส่วนมากเป็นผ้าเปื้อนติดเชื้อหากไม่ทำความสะอาดอย่างถูกวิธี อาจนำไปสู่การแพร่กระจายของเชื้อโรคได้	3. คัดแยกผ้าเปื้อนให้ถูกประเภทตั้งแต่ต้นทางผ้าเปื้อนติดเชื้อใส่ถุงแดง ผ้าเปื้อนทั่วไปใส่ถุงผ้าดิบ
4. ความเสียหายของผ้า ด้วยกระบวนการซัก อบ ใช้อุณภูมิความร้อน 70° ในกระบวนการซัก อบ รีด และยังได้รับสารเคมีที่ใช้ในการซักผ้า การหมุนเหวี่ยง การ สลัดของเครื่องซัก	4. การเลือกใช้เคมีภัณฑ์สำหรับซักผ้าต้องมีมาตรฐานผ่านการรับรองและมีการทดสอบค่า ph ไม่ให้เกิดการระคายเคืองต่อผู้ใส่ ควบคุมอุณหภูมิของเครื่อง ซัก อบ รีด ไม่ให้เกิน 70° เพื่อให้ผ้าไม่เสียหาย
4.2 ปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอก	
1. สถานการณ์โรคระบาดที่ผ่านมาโควิด 19 ทำให้พนักงานในหน่วยงานติดโรคระบาดดังกล่าวถึงครึ่งหนึ่งของพนักงานทั้งหมด	1.ทำบันทึกขอให้พนักงานจากหน่วยงานอื่นที่เคยมาปฏิบัติเวรที่งานบริการผ้าเข้ามาช่วยและหมุนเวียนพนักงานจุดอื่นมาปฏิบัติงานแทน
2. ราคาสินค้าไม่คงที่มีการปรับขึ้นทุกปีทำให้งบประมาณในการจัดซื้อไม่พอเพียง	2. การของบประมาณในการจัดซื้อในปีถัดไปต้องคำนวณเผื่อราคาสิ้นค้าที่ขึ้น
3. ภัยธรรมชาติ น้ำท่วมพนักงานไม่สามารถเดินทางมาปฏิบัติงานได้	3. ต้องจัดเตรียมผ้าสำหรับหมุนเวียนและจัดพนักงานที่ไม่ได้รับผลกระทบมาปฏิบัติงานทดแทนกันในแต่ละกลุ่มงาน
4. น้ำไม่ไหล ไฟดับ	4. วางแผนขออนุมัติให้พนักงานปฏิบัติงานนอกเวลาทำการในทุกปีงบประมาณเพื่อภาระงานซัก อบ รีด ผ้ากรณีเมื่อน้ำ ไฟมาเป็นปกติหลังจากที่น้ำไม่ไหล ไฟดับ

บทที่ 5

ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารงาน

5.1.1 กำหนดนโยบายมาตรฐานชัดเจน เพื่อสร้างมาตฐานเดียวกันในการปฏิบัติงานควรมีการกำหนดนโยบายที่จัดเจนและครอบคลุมในประเด็นดังนี้

1) นโยบายการจัดการผ้าเปื้อน การคัดแยก กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการคัดแยกผ้าเปื้อน ณ จุดเกิด เช่น หอผู้ป่วย ห้องผ่าตัด โดยแยกตามประเภทผ้าเปื้อนเพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม และลดความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อ

2) นโยบายการซัก อบ รีดผ้า มาตรฐานสุขอนามัย กำหนดมาตรฐานการซัก อบ รีดปฏิบัติตาม WI-ICC01-012 แก้ไขครั้งที่ 03 เรื่อง วิธีการคัดแยกผ้าและขนย้ายผ้าของหน่วยงาน และWI-ODI-003 เรื่อง การจัดการผ้าเปื้อนและผ้าสะอาดของงานบริการผ้า

3) นโยบายการจ่ายผ้าสะอาด การจัดเก็บและขนส่งที่ถูกสุขลักษณะไปยังหน่วยงานต่าง ๆ การควบคุมปริมาณจ่ายผ้าให้แต่ละหน่วยงาน เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการและลดการสิ้นเปลือง

5.1.2 การวางระบบและโครงสร้างการปฏิบัติงาน

1) การจัดผังพื้นที่และโซนการทำงาน แยกโซนชัดเจน กำหนดพื้นที่สำหรับผ้าเปื้อน ผ้าสะอาดออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม ออกแบบทางเดินและเส้นทางการลำเลียงผ้าที่สะดวกและปลอดภัย ทั้งสำหรับผ้าเปื้อนและผ้าสะอาด

2) ระบบควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ จัดทำระบบการตรวจสอบคุณภาพผ้าตั้งแต่ก่อนซัก (การแยกประเภท) ระหว่างซัก (ตรวจสอบอุณหภูมิ สารเคมี) และหลังซัก (ความสะอาด ความเรียบร้อย) จัดทำบันทึกข้อมูลน้ำหนักผ้าที่ซักเพื่อในการติดตามและวางแผนการทำงาน

3) ระบบการจัดการบุคลากร การฝึกอบรม จัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอในเรื่องหลักการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อ อุปกรณ์ป้องกันสวนบุคคล (PPE) จัดเตรียมให้เพียงพอสำหรับผู้ปฏิบัติงาน สุขอนามัยส่วนบุคคล เน้นย้ำเรื่องสุขภาพอนามัย เช่น พนักงานกลุ่มซักผ้าเปื้อนหลังปฏิบัติงานให้อาบน้ำทุกครั้ง

5.1.3 การปรับปรุงกระบวนการ

1) การนำเทคโนโลยีมาใช้ เครื่องจักรที่ทันสมัย เครื่องซัก อบ รีดที่มีประสิทธิภาพสูงประหยัดพลังงาน และมีโปรแกรมซักที่หลากหลายรองรับประเภทผ้าที่แตกต่างกัน พิจารณานำระบบบาร์โค้ดหรือ RFID ใช้ในการติดตามและจัดการปริมาณผ้า เพื่อลดการสูญหายและเพิ่มความแม่นยำในการบริหารจัดการสต็อกผ้า

2) การลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ทำการวิเคราะห์กระบวนการปัจจุบันเพื่อระบุขั้นตอนที่สามารถลดหรือปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ปรับปรุงช่องทางการสื่อสารระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจและประสานงานที่ดีขึ้น

3) การประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการประชุมและติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินประสิทธิภาพและระบุจุดที่ต้องปรับปรุง เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกระบวนการ เนื่องจากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับปัญหาและกระบวนการมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะต่อผู้ปฏิบัติงาน

5.2.1 การอบรมผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

1) สุขอนามัยส่วนบุคคล พนักงานซักผ้าเน้นย้ำความสำคัญของการล้างมือที่ถูกวิธี การดูแลความสะอาดร่างกาย และการไม่สัมผัสใบหน้าขณะปฏิบัติงาน

2) การจัดการผ้าเปื้อน สอนหลักการคัดแยกผ้าเปื้อนตามประเภทความเสี่ยง

3) การใช้งานอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) ให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของ PPE ที่เหมาะสมกับแต่ละขั้นตอนการทำงาน วิธีการสวมใส่ ถอด และทิ้งหรือทำความสะอาดอย่างปลอดภัย

4) ขั้นตอนการทำงานมาตรฐาน อบรมทบทวนขั้นตอนการซัก อบ รีด และจ่ายผ้าสะอาดตามแนวปฏิบัติของคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาลอย่างละเอียด

5) การระบุและรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ สอนวิธีการสังเกตอาการผิดปกติที่อาจเกิดจากการสัมผัสเชื้อ และขั้นตอนการรายงานเหตุการณ์เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ

5.2.2 การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (PPE) ที่ได้มาตรฐาน

1) ถุงมือ สำหรับงานที่ต้องสัมผัสผ้าเปื้อนโดยตรง และเปลี่ยนถุงมือบ่อยครั้งตามความจำเป็น

2) เอี๊ยมพลาสติกที่สามารถกันน้ำได้เพื่อป้องกันการเปรอะเปื้อนจากสารคัดหลั่งและเลือด

3) หน้ากากอนามัย ป้องการการฟุ้งกระจายของละอองฝอย

4) รองเท้าบูท ป้องกันของเหลวและของมีคมได้ เพื่อลดความเสี่ยงจากการสัมผัสเชื้อที่พื้น

5.2.3 หลีกเลี่ยงการสัมผัสโดยตรงและลดการฟุ้งกระจายของเชื้อ

1) ไม่สะบัดผ้าเปื้อน เพราะอาจทำให้เชื้อโรคฟุ้งกระจายในอากาศ

2) คัดแยกผ้าตั้งแต่ต้นทาง ส่งเสริมให้มีการคัดแยกผ้าเปื้อน ณ จุดเกิดเหตุ และใส่ในถุงที่ระบุประเภทความเสี่ยงอย่างชัดเจน เพื่อลดการสัมผัสซ้ำซ้อน

3) มัดปากถุงผ้าเปื้อน ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามัดแน่นเพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของเชื้อ

4) ทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อเครื่องจักร อุปกรณ์ และพื้นผิวที่สัมผัสกับผ้าเปื้อนอย่างสม่ำเสมอ

5.3 ข้อเสนอแนะต่อผู้ใช้งาน

5.3.1 การใช้ผ้าอย่างถูกต้องและถูกประเภท

ควรเลือกใช้ผ้าให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ ทำความเข้าใจและเลือกใช้ผ้าแต่ละชนิดให้ตรงตามประเภทการใช้งาน ใช้ผ้าในปริมาณที่เหมาะสม ไม่สิ้นเปลือง

5.3.2 การส่งคืนผ้าเปื้อนในจุดที่กำหนด

ควรแยกผ้าเปื้อนออกจากผ้าสะอาดโดยเด็ดขาด ห้ามวางผ้าเปื้อนปะปนกับผ้าที่ยังไม่ได้ใช้งานหรือผ้าที่ผ่านการทำความสะอาดแล้วโดยเด็ดขาด เพื่อป้องกันการปนเปื้อนนำผ้าเปื้อนไปทิ้งลงในถังที่กำหนดไว้สำหรับผ้าเปื้อนโดยเฉพาะ

5.3.3 การแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบปัญหาคุณภาพผ้า

1) ตรวจสอบคุณภาพผ้าก่อนใช้งาน ก่อนนำผ้าไปใช้งานทุกครั้ง ควรตรวจสอบความสะอาดและสภาพของผ้า หากพบว่ามีคราบสกปรก มีรอยขาด ชำรุด หรือมีกลิ่นไม่พึงประสงค์

2) แจ้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบทันที หากพบปัญหาดังกล่าวข้างต้น โปรดแจ้งกลับงานบริการผ้าเร็วที่สุด เพื่อให้สามารถดำเนินการแก้ไขหรือเปลี่ยนผ้าให้ใหม่ได้ทันท่วงที

3) ระบุรายละเอียดของปัญหา ในการแจ้งปัญหา ควรอธิบายรายละเอียดของปัญหาให้ชัดเจน เช่น ประเภทของผ้า ปัญหาที่พบ (คราบสกปรก, รอยขาด, กลิ่น) และจุดที่พบเพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด

บรรณานุกรม

งานควบคุมโรคติดเชื้อ คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล.

เรื่อง วิธีการคัดแยกผ้าและขนย้ายผ้าของหน่วยงาน, WI-ICC01-012 แก้ไขครั้งที่ 03, ธันวาคม 2564.

งานบริการผ้า สำนักงานผู้อำนวยการโรงพยาบาล คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล.

แนวทางปฏิบัติ เรื่อง การจัดการผ้าเปื้อนและผ้าสะอาดของงานบริการผ้า, WI-ODI-003 แก้ไขครั้งที่ 00, เมษายน 2564.

ภาคผนวก

การใช้เคมีภัณฑ์สำหรับซักผ้า จำนวน 6 รายการ ดังนี้

1. เคมีภัณฑ์สำหรับการซักผ้า (liquid laundry detergent product)

ลักษณะทั่วไป	เป็นผลิตภัณฑ์ซักผ้าชนิดเหลวที่ใช้กับเครื่องซักสลัดซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) และมอก.เป็นของเหลวเนื้อเดียวกันปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้
คุณสมบัติ	มีส่วนผสมของสารลดแรงตึงผิว มีเอนไซม์โปรติเอสไม่น้อยกว่า 0.25% มีประสิทธิภาพในการขจัดคราบโปรตีน น้ำมันไม่เป็นอันตรายต่อเส้นใย ทั้งผ้าสีและผ้าขาว หรือเคมีภัณฑ์อื่นที่สามารถแสดงคุณสมบัติในการขจัดคราบโปรตีนน้ำมัน
ลักษณะทางเคมี	ความเป็นกรด – ด่าง เมื่อทำเป็นสารละลาย 0.01 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร ต้องไม่เกิน 11.0 การละลายในน้ำ ต้องละลายตัวได้หมด สารละลายที่ได้ในแอลกอฮอล์ ไม่น้อยกว่า 5.0% ฟอสเฟตทั้งหมด (คำนวณเป็น P_2O_5) ไม่เกิน 18.0%
ลักษณะทางชีวภาพ	การย่อยสลายทางชีวภาพไม่น้อยกว่า 80%
ลักษณะการใช้งาน	ใช้กับเครื่องจ่ายน้ำยาอัตโนมัติ
ผลทดสอบให้เป็นไปตาม	มอก. 1745–2547 ของ สมอ.หรือ วอส. ของ อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)
ต้องได้รับรองมาตรฐาน	มอก. 1745 – 2547 และ อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)

2. ผลิตภัณฑ์เสริมด่าง (alkaline)

ลักษณะทั่วไป	เป็นของเหลวเนื้อเดียวกัน ปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้
คุณสมบัติ	ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการซักผ้าโดยการปรับความเป็นด่างของการซักผ้าเพื่อให้คราบสกปรกต่าง ๆ หลุดออกง่าย
ลักษณะทางเคมี	ความเป็นกรด – ด่างไม่น้อยกว่า 13.0 ความถ่วงจำเพาะไม่น้อยกว่า 1.34 ที่อุณหภูมิ 30 องศาเซลเซียส
ลักษณะการใช้งาน	ใช้กับเครื่องจ่ายน้ำยาอัตโนมัติ
ผลทดสอบให้เป็นไปตาม	วอส. ของ อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)
ต้องได้มาตรฐาน	อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)

3. ผลิตภัณฑ์ฟอกผ้าเพอร์ออกไซด์ (hydrogen peroxide for industry)

ลักษณะทั่วไป	เป็นของเหลวเนื้อเดียวกัน ใส ไม่มีสี ปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้
คุณสมบัติ	เหมาะสำหรับใช้กับผ้าสี
ลักษณะทางเคมี	ไฮโดรเจนเพอร์ออกไซด์ ไม่น้อยกว่า 50.0%
ลักษณะการใช้งาน	ใช้กับเครื่องควบคุมการจ่ายน้ำยาอัตโนมัติ
ผลทดสอบให้เป็นไปตาม	วอส. ของ อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)
ต้องได้รับรองมาตรฐาน	อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)

4. ผลิตภัณฑ์ล้างด่างและปรับ pH ผ้า (sour)

ลักษณะทั่วไป	เป็นของเหลวเนื้อเดียวกันปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้
คุณสมบัติ	มีส่วนผสมของกรดซิทริก (citric acid) มากกว่า 25% ช่วยในการควบคุมความเป็นกรด – ด่าง และกำจัดด่างตกค้าง ควบคุมปริมาณเหล็กในน้ำป้องกันผ้าขาวไม่ให้เหลืองแม้ในน้ำที่มีเหล็กสูงใช้ได้กับผ้าสีและผ้าขาวทุกชนิด
ลักษณะทางเคมี	ความเป็นกรด – ด่าง pH ระหว่าง 1 – 2.5
ลักษณะการใช้งาน	ใช้กับเครื่องควบคุมการจ่ายน้ำยาอัตโนมัติ
ผลทดสอบให้เป็นไปตาม	วอส. ของ อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)
ต้องได้รับรองมาตรฐาน	อย.พร้อมใบรับแจ้งการดำเนินการเกี่ยวกับวัตถุอันตรายชนิดที่ 2

5. ผลิตภัณฑ์ปรับผ้านุ่ม (fabric softener)

ลักษณะทั่วไป	เป็นของเหลวเนื้อเดียวกันปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้
คุณสมบัติ	เป็นกลุ่มประจุบวก (cation) ช่วยให้เส้นใยของผ้านุ่มและฟูขึ้นทำให้ผ้านุ่มไม่หยาบกระด้างและขจัดปัญหาผ้าลีบติดตัว มีส่วนผสมของ “สารแอนตี้แบคทีเรีย” ยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย
ลักษณะทางเคมี	มีสารยับยั้งเชื้อ (ต้องมีเอกสารมาแสดง) ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ไม่มากกว่า 4.00 เสถียรภาพต่อการเก็บ สีและกลิ่นไม่เปลี่ยนแปลงไม่แยกชั้น
ลักษณะการใช้งาน	ใช้กับเครื่องควบคุมการจ่ายน้ำยาอัตโนมัติ
ผลทดสอบให้เป็นไปตาม	วอส. ของ อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)
ต้องได้รับรองมาตรฐาน	อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)

6. ผลิตภัณฑ์ฟอกผ้าประเภทไฮโปคลอไรท์ (sodium hypochlorite solution)

ลักษณะทั่วไป	เป็นของเหลวเนื้อเดียวกัน ใส สีเหลืองอมเขียวปราศจากสิ่งแปลกปลอมที่มองเห็นได้
คุณสมบัติ	เหมาะสำหรับใช้กับผ้าขาว
ลักษณะทางเคมี	อะเวละเบิลคลอรีน (available chlorine) ไม่น้อยกว่า 10%
ผลทดสอบให้เป็นไปตาม	มอก.225-2562 ของ สมอ.หรือวอส.ของ อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)
ต้องได้รับรองมาตรฐาน	มอก. 225-2562 และ อย. (พร้อมแสดงหลักฐานประกอบ)

<u>คุณลักษณะทั่วไปของสารเคมีทุกชนิด ดังนี้</u>

- สีฉลากของเคมีภัณฑ์แต่ละชนิดจะต้องแสดงความแตกต่างกันอย่างชัดเจน และระบุรายละเอียดชื่อผลิตภัณฑ์ปริมาตร วันผลิต รวมทั้งเครื่องหมายสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น มอก. อย. การแสดงเครื่องหมายมาตรฐานสินค้าอุตสาหกรรม หรือ มอก. ที่ฉลากของผลิตภัณฑ์ ต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าที่ได้รับใบอนุญาตในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (QR Code) ติดคู่กับเครื่องมาตรฐาน มอก. ที่สามารถเห็นได้ง่ายและชัดเจน เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่า สินค้าดีมีคุณภาพ และได้มาตรฐานหรือไม่

- เคมีภัณฑ์ชนิดน้ำต้องใช้ภาชนะบรรจุในปริมาณ 20 ลิตร

- เคมีภัณฑ์ทุกชนิดต้องมีหนังสือรับรองจากกรมวิทยาศาสตร์บริการหรือจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการขึ้นทะเบียนรับรองมาตรฐานในผลิตภัณฑ์ที่นำเสนอหรือหน่วยงานที่ทางโรงพยาบาลยอมรับ พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่มีอายุไม่เกิน 1 ปี นับถึงวันพิจารณาผล

- การบรรจุและการจัดส่งให้เป็นไปตามมาตรฐานของ สมอ. หรือกรมโรงงานอุตสาหกรรมต้องมีเอกสารความปลอดภัยสารเคมี (Safety Data Sheet : SDS) ของส่วนผสมหลักในเคมีภัณฑ์แต่ละชนิดเป็นภาษาไทย โดยประกอบด้วยข้อมูล ทั้ง 16 ข้อดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีและบริษัทผู้ผลิต
2. องค์ประกอบ/ข้อมูลเกี่ยวกับส่วนผสม
3. ข้อมูลเกี่ยวกับอันตราย
4. มาตรการปฐมพยาบาล
5. มาตรการการผจญเพลิง
6. มาตรการเมื่อมีอุบัติเหตุสารหกรั่วไหล
7. ข้อปฏิบัติการใช้สารและเก็บรักษา
8. การควบคุมการสัมผัสสาร/การป้องกันส่วนบุคคล
9. คุณสมบัติทางเคมีและกายภาพ
10. ความเสถียรและความว่องไวต่อปฏิกิริยา

11. ข้อมูลทางพิษวิทยา

12. ข้อมูลเชิงนิเวศน์

13. มาตรการการกำจัด

14. ข้อมูลการขนส่ง

15. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อกำหนด

16. ข้อมูลอื่น ๆ

เคมีภัณฑ์ซักผ้าใช้งานผ่านระบบเครื่องจ่ายเคมีภัณฑ์อัตโนมัติ ซึ่งจะทำงานสัมพันธ์กับกระบวนการของเครื่องซักผ้า มีการกำหนดอัตราปริมาณการจ่ายของเคมีแต่ละชนิดอย่างเหมาะสมกับระดับความสกปรกของผ้าแต่ละชนิด การใช้เครื่องควบคุมจ่ายน้ำยาอัตโนมัติทำให้สามารถควบคุมปริมาณการจ่ายน้ำยาให้มีความคงที่เป็นไปตามมาตรฐานได้ อีกทั้งยังลดความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีการสัมผัสกับสารเคมีโดยตรง ทำให้สามารถลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานลงได้ทั้งในด้านของร่างกายสุขภาพและความเสี่ยงทางด้านสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการใช้สารเคมีมากเกินความจำเป็น

ผลต่อระบบบำบัดน้ำเสีย ขั้นตอนของการซักในแต่ละโปรแกรมจะมีการกำหนด ปริมาณของเคมีแต่ละชนิดให้เหมาะสม และมีการตรวจวัดปริมาณของเคมี pH ในแต่ละช่วงให้มีความเหมาะสมตามมาตรฐานในทุก ๆ เดือนโดยผู้ให้บริการ จึงสามารถมั่นใจได้ว่า หน่วยงานมีการควบคุมการใช้เคมีในระดับที่เหมาะสมซึ่งในแต่ละโปรแกรมนั้นจะมีการปล่อยน้ำตามลำดับดังนี้

ช่วงที่	ขั้นตอน	ระดับน้ำ	สภาวะของน้ำ (pH)
1	Pre-wash ล้างน้ำก่อนซัก ครั้งที่ 1	สูง	ไม่มีเคมี
2	Pre-wash ล้างน้ำก่อนซัก ครั้งที่ 2	สูง	ไม่มีเคมี
3	Pre-wash ล้างน้ำก่อนซัก ครั้งที่ 3	สูง	ไม่มีเคมี
4	Wash ช่วงซัก	ปานกลาง	ด่าง (pH 8 - 10)
5	Rinse ล้างน้ำหลังซัก ครั้งที่ 1	สูง	ไม่มีเคมี (pH 7 - 9)
6	Rinse ล้างน้ำหลังซัก ครั้งที่ 2	สูง	ไม่มีเคมี (pH 7 - 8)
7	Rinse ล้างน้ำหลังซัก ครั้งที่ 3	สูง	กรด (pH 6 - 7)

ช่วงที่ Ph มีสภาวะเป็น ด่างสูงที่สุดคือ ช่วงของการซัก ซึ่งมีปริมาณน้ำที่น้อยเมื่อเทียบกับน้ำที่ถูกปล่อยออกจากช่วงอื่น ๆ ซึ่งเป็นน้ำในสภาวะปกติไม่มีส่วนผสมของเคมี เมื่อน้ำจากช่วงของการซักถูกปล่อยไปยังบ่อกักแล้ว ความเข้มข้นของเคมีจะมีการเจือจางลดลงเนื่องจากมีการไหลไปรวมกับน้ำล้างผ้าก่อนหน้าที่ไม่มีเคมีซักและมีปริมาณน้ำที่มากกว่า

การป้องกันแต่ละองค์ประกอบจะมีวิธีการดำเนินการหลายวิธี การป้องกันอาจพิจารณาใช้วิธีป้องกันวิธีการเดียวหรือหลาย ๆ วิธีร่วมกัน ขึ้นกับขนาดของปัญหา ขีดความสามารถในการจัดการปัญหา

ประเด็นการป้องกัน	แนวทาง	วิธีการ/ตัวอย่าง
การป้องกันที่แหล่งกำเนิดของสารเคมี	ควรเลือกใช้สารเคมีที่อันตรายน้อยกว่าแทน	พิจารณากำหนดในคุณสมบัติของสารเคมีที่ใช้ในหน่วยงานตั้งแต่กระบวนการจัดซื้อ
	แยกกระบวนการทำงานที่มีการใช้สารเคมีออกต่างหากจำกัดขอบเขตการแพร่กระจายของสารเคมีไปสู่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ที่ทำงานอยู่ในบริเวณใกล้เคียง	มีการจัดทำบริเวณที่จัดเก็บเคมีโดยเฉพาะ มีการกำหนดพื้นที่ติดตั้งเครื่องจ่ายเคมี มีป้ายเตือนสัญลักษณ์บ่งชี้
	การจัดให้มีที่ปกปิดแหล่งของสารเคมีให้มิดชิดเพื่อป้องกันการฟุ้งกระจายของสารเคมี	มีฝาปิดภาชนะอย่างมิดชิด ตรวจสอบบรรจุภัณฑ์ทุกครั้งเมื่อมีการส่งมอบ
	การบำรุงรักษาอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพที่สะอาดปลอดภัยพร้อมใช้	มีการบำรุงรักษาระบบจ่ายน้ำยาเคมีอัตโนมัติจากผู้เชี่ยวชาญของผู้ให้บริการอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อตรวจวัด ตรวจติดตามหาความผิดปกติต่าง ๆ สามารถเรียกได้เมื่อมีเหตุฉุกเฉิน
	มีการจัดเก็บสารเคมีที่ถูกต้องปลอดภัย	มีการควบคุมอุณหภูมิในห้อง มีป้ายบ่งชี้ชนิดของสารเคมีอย่างชัดเจน

การป้องกันทางผ่านของสารเคมี	การรักษาสถานที่ทำงานให้สะอาด ไม่เป็นที่สะสมของฝุ่น สารเคมีซึ่งจะฟุ้งกระจายเมื่อมีลมพัด	มีการจัดเวรการทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ
	ติดตั้งระบบระบายอากาศทั่วไป เช่น ประตู ช่องลม หน้าต่างระบายอากาศ หรือมีพัดลมช่วย	มีการตรวจเช็คประจำวัน ซ่อมบำรุงตามระยะที่เหมาะสม เพื่อให้อุปกรณ์และระบบใช้งานได้ปกติและสามารถมั่นใจได้ว่าไม่มีสิ่งกีดขวาง
	การเพิ่มระยะห่างของแหล่งกำเนิดสารเคมีกับผู้ปฏิบัติงาน	บริเวณที่ติดตั้งอุปกรณ์เครื่องจ่ายไม่ได้อยู่ใกล้กับผู้ปฏิบัติงานและขณะซักผู้ปฏิบัติงานไม่ได้อยู่ในบริเวณนั้น ๆ มีการเข้าสัมผัสเพียงชั่วคราว
การบริหารจัดการ	ผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสารเคมี ต้องเป็นที่ผ่านการอบรม มีความรู้ความสามารถในการจัดการกับสารเคมีได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน	ผู้ปฏิบัติงานต้องได้รับการอบรมและมีการจัด On-site Training จากผู้ให้บริการอย่างสม่ำเสมอ
	บริเวณที่มีการใช้สารเคมี ควรมีก๊อกน้ำอุปกรณ์การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อใช้ได้ทันที เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน	มีการติดตั้ง อ่างล้างตาฉุกเฉิน ก๊อกน้ำฉุกเฉินในบริเวณที่มีสารเคมี
อันตรายจากสารเคมีขณะปฏิบัติงาน	การป้องกันที่บุคคล	ให้ความรู้อบรมบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงอันตรายจากสารเคมี วิธีการใช้และการป้องกัน
	การป้องกันที่บุคคล	การใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลแต่ละชนิดที่เหมาะสมกับงาน

ปัจจัยในกระบวนการซักผ้าที่ต้องตรวจสอบ

เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสะอาด มีผลต่อคุณภาพของผ้า

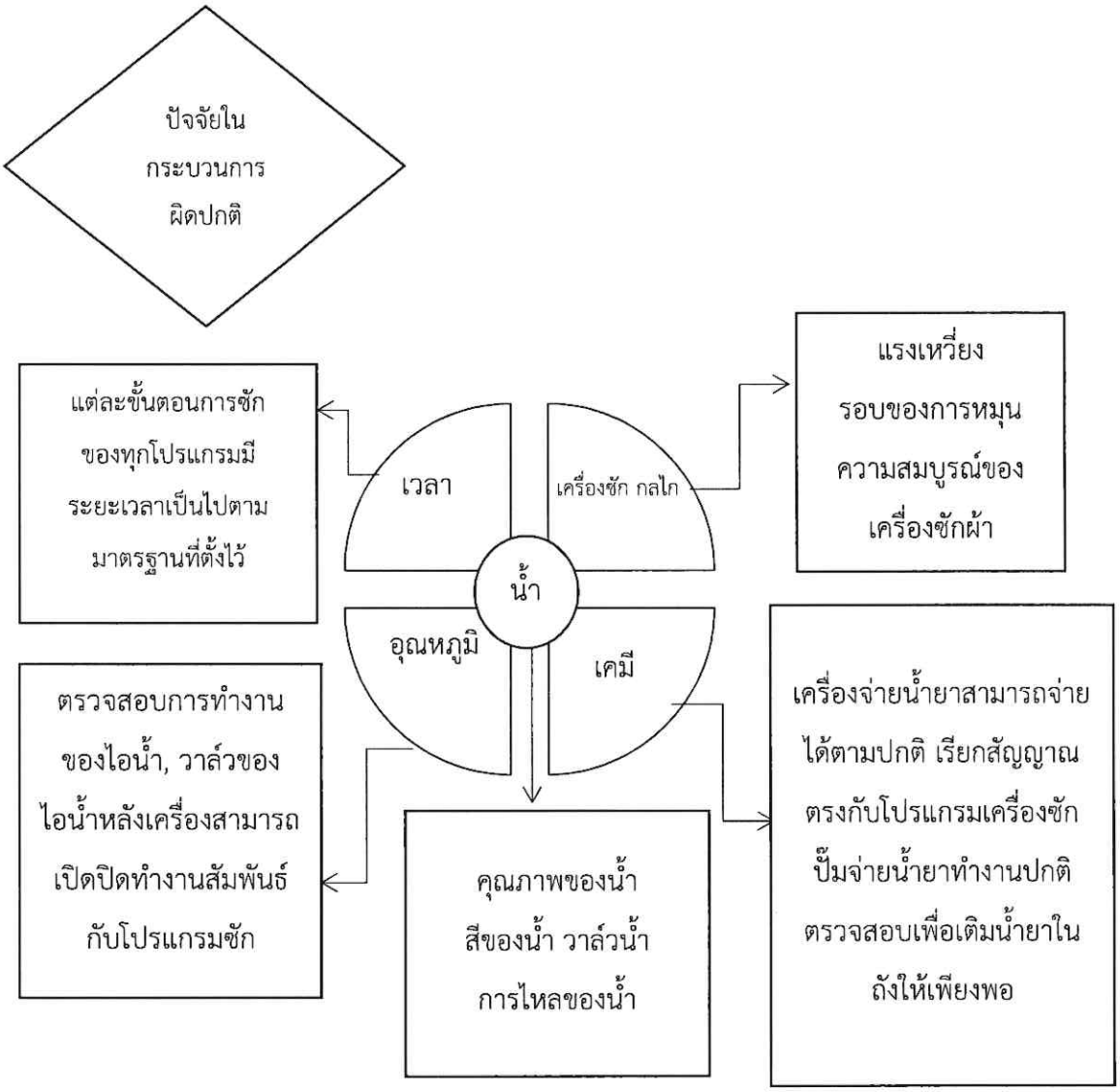

แผนภูมิแสดงกระบวนการเบิกจ่ายใช้เคมีซักในหน่วยงาน

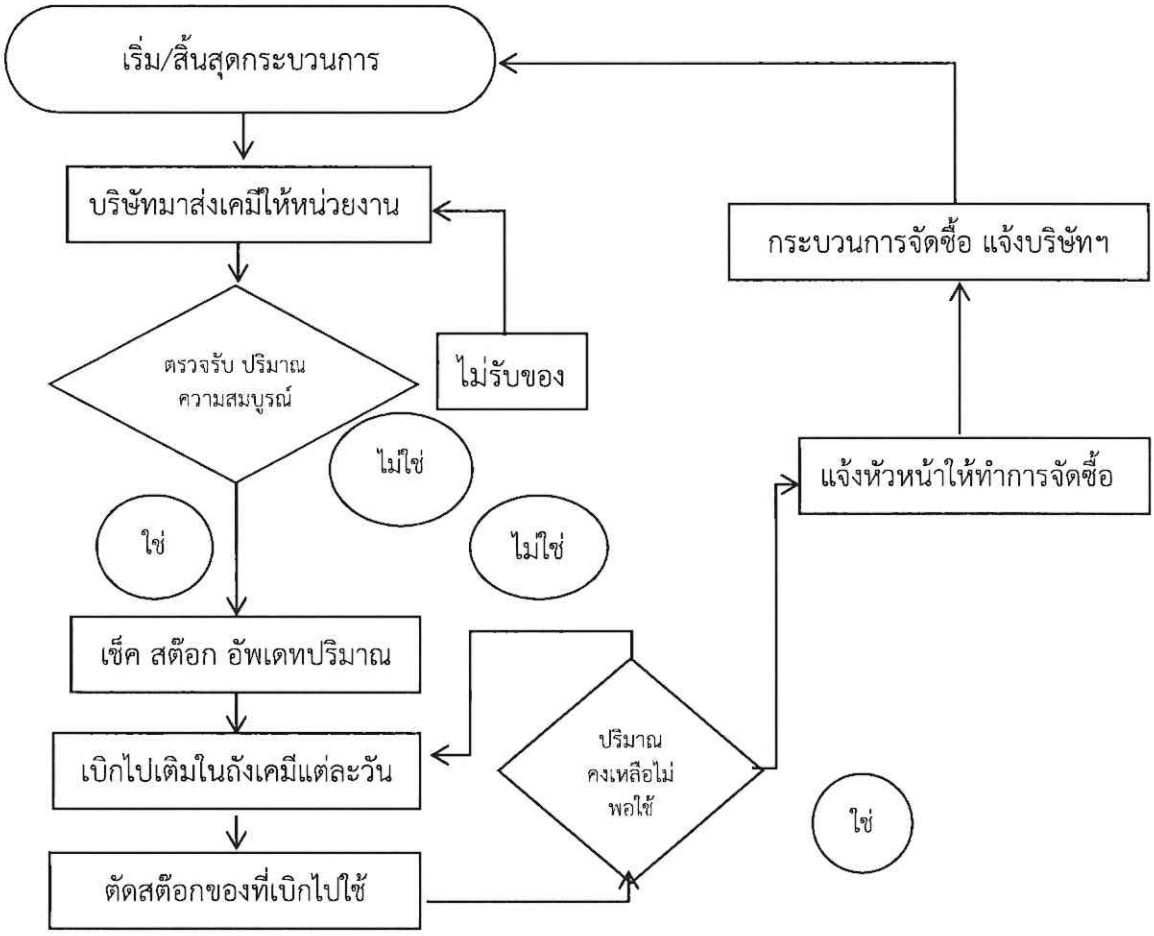

ข้อปฏิบัติและการตรวจสอบเบื้องต้น สำหรับเครื่องจ่ายน้ำยาเคมีในแต่ละวัน

ช่วงเช้า ก่อนปฏิบัติงาน

1. เปิด สวิตซ์ คัทเอ้าท์ ของเครื่องจ่ายน้ำยาอัตโนมัติทุกตัว และ สวิตซ์ของปั๊มน้ำ
2. ตรวจสอบสัญญาณไฟแสดงความพร้อมของเครื่องจ่ายและรีโมทหน้าเครื่องซัก
3. ตรวจเช็คปริมาณน้ำยาในถังดูด หากพบว่ามีน้อยให้เบิกมาเติมก่อนการเริ่มปฏิบัติงาน

ขณะปฏิบัติงาน

1. สังเกตการทำงานของระบบเครื่องจ่าย ว่าสามารถทำงานสัมพันธ์กันกับโปรแกรมการซัก
2. ตรวจสอบปั๊มของเครื่องจ่ายสามารถดูดจ่ายน้ำยาได้ตามปกติ
3. ตรวจสอบการทำงานของระบบน้ำปั๊มน้ำทำงานขณะมีการเรียกเคมีน้ำในถังพักน้ำเติมเข้าตลอด
4. ตรวจเช็คปริมาณน้ำยาในถังดูด หากพบว่ามีน้อยให้เบิกมาเติมเพื่อป้องกันน้ำยาหมดถัง
5. หากพบความผิดปกติของเครื่องจ่ายหรือซักผ้าไม่สะอาดให้แจ้งหัวหน้างานเพื่อแจ้งไปยังบริษัทฯ

หลังปฏิบัติงาน

1. ปิดสวิตซ์ของเครื่องจ่ายและปั๊ม
2. ตรวจสอบปริมาณน้ำยาในถังที่คงเหลือ ให้เบิกมาเติมวันถัดไปก่อนการปฏิบัติงาน

ข้อปฏิบัติและการตรวจสอบเบื้องต้น สำหรับเครื่องจ่ายน้ำยาเคมี เพิ่มเติม

1. ขณะปฏิบัติงานร่วมกับสารเคมีทุกครั้งให้สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลตามที่มาตรฐานความปลอดภัยส่วนบุคคลกำหนด ได้แก่ แว่นตา ถุงมือ เสื้อกันเปื้อน ถุงมือ รองเท้าบู๊ท
2. ก่อนทำการเทสารเคมีเติมลงในถังดูด ให้อ่านฉลากบนถัง หรือ ดูสีของฉลากให้ตรงกันก่อนทำการเทลงในถังดูดใหญ่ ห้ามเทผลิตภัณฑ์เคมีปะปนกัน
3. ให้ศึกษาวิธีการ หรือ รายละเอียดของผลิตภัณฑ์เพิ่มเติม จากคู่มือการปฏิบัติงาน หรือ SDS ฉบับย่อที่ติดอยู่บริเวณพื้นที่ปฏิบัติงาน
4. ปฏิบัติตามคำแนะนำของช่างเทคนิคของบริษัทเคมีอย่างเคร่งครัด
5. หากพบความผิดปกติของเครื่องจ่าย หรือ ระบบการจ่ายเคมี ให้หยุดใช้เครื่องและแจ้งกับหัวหน้าทันที
6. กรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน กลืนกิน สัมผัส หรือ สูดดม เคมี ให้ทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้นตามวิธีการปฐมพยาบาล แล้วรีบนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลพร้อมกับฉลากหรือ SDS ของสารเคมีนั้น ๆ
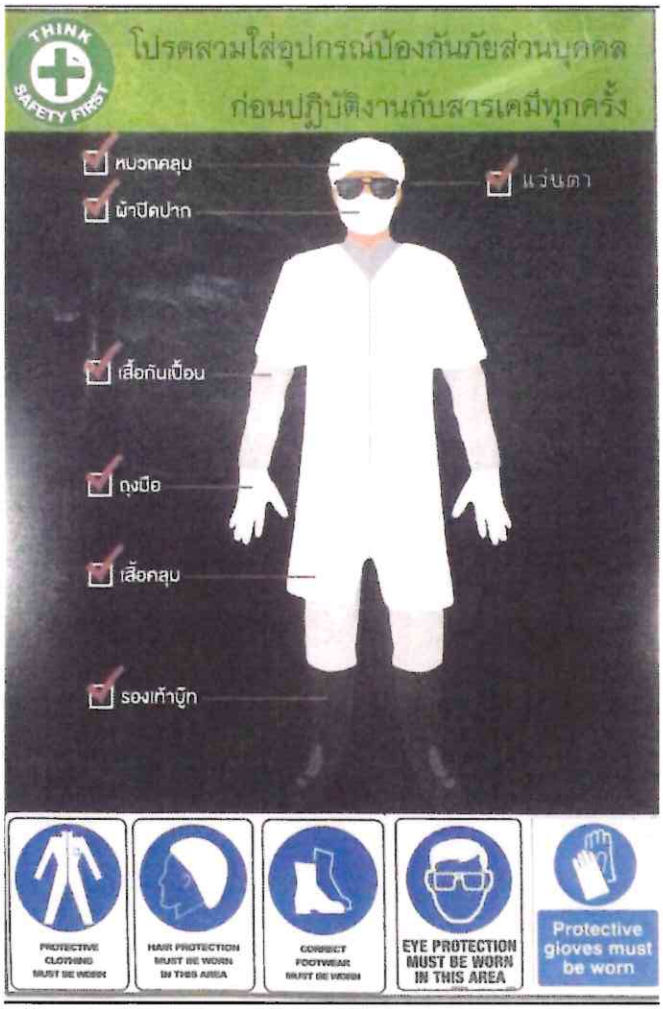
เครื่องแต่งกาย